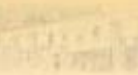

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

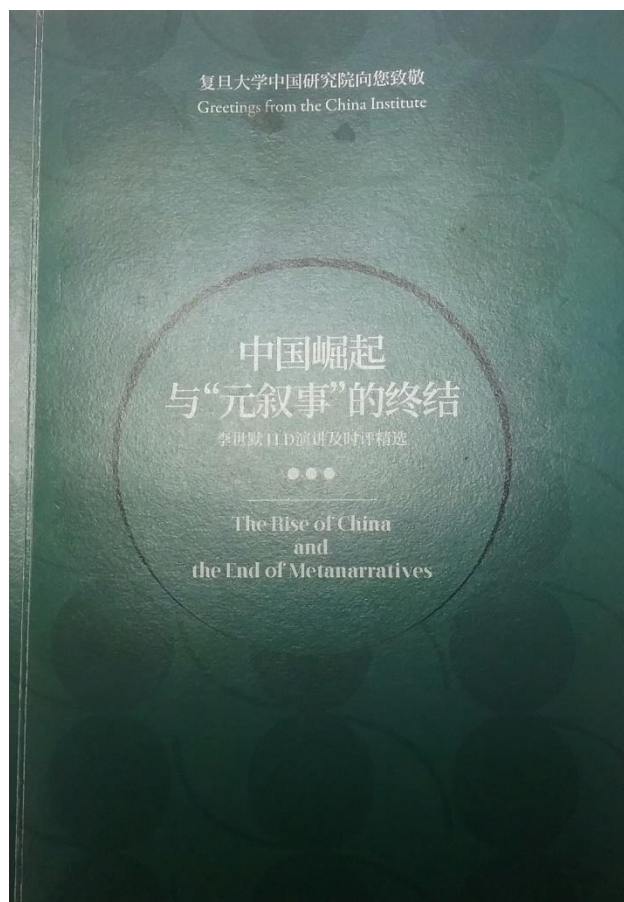

复旦大学中国研究院
China Institute, Fudan University

โครงการเผยแพร่ความรู้ศักยภาพและการผงาดของจีน

แปลหนังสือ

The Rise of China and the End of Metanarratives

การผงาดของจีนและการยุติของ “เรื่องเล่าหลัก”

ผู้แต่ง Eric Li

แปลโดย ฉางเสียง

การผจญภัยของจีนและการยุติของ “เรื่องเล่าหลัก”(meta-narrative) 中国崛起与“元叙事”的终结

คำนำ

ในปี ค.ศ. 2013 การประชุมว่าด้วยเทคโนโลยี การบันเทิง และการออกแบบ (Technology Entertainment and Design หรือเรียกย่อ ๆ ว่า TED) ได้จัดขึ้นที่เมืองเอดินเบิร์ก เมืองหลวงของประเทศสกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร วันที่ 13 มิถุนายนในปีนั้น คุณหลี่ซื่อโม่ (Eric Xun Li เป็นนักลงทุนร่วมทุนในเซี่ยงไฮ้และเป็นผู้ก่อตั้ง Chengwei Capital) ได้แสดงปาฐกถาในที่ประชุมใหญ่ เล่าถึงเรื่องราวประสบการณ์ของตนเองใน 30 กว่าปีที่ได้สัมผัสการพัฒนาของประเทศจีน สร้างความฮือฮาและตอบรับอย่างดีในที่ประชุมครั้งนั้น

ข้าพเจ้ากำเนิดในมหานครเซี่ยงไฮ้ ในยุคที่ปฏิวัติวัฒนธรรมกำลังอยู่ในช่วงเข้มข้น

คุณย่าเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ท่านเคยอุ้มข้าพเจ้าขณะที่ตอนนั้นยังเป็นทารกและร้องไห้ไม่หยุดท่ามกลางเสียงปืนที่เกิดขึ้นจากการต่อสู้กันระหว่างสองฝ่ายที่ต่อสู้กัน เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้นเป็นเยาวชน ก็ถูกป้อนความรู้ที่เรียกว่า “เรื่องราวใหญ่โต” อันเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์วิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ “เรื่องเล่าหลัก”(meta-narrative) มีอยู่ว่า “ทุกๆ สังคมมนุษย์จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์สังคมนิยมหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาสู่เป้าหมายอย่างชัดเจนที่เหมือนเป็นเส้นตรง เริ่มจากยุคสังคมดึกดำบรรพ์ ผ่านสังคมยุคทาส ยุคศักดินา ยุคทุนนิยม ยุคสังคมนิยม แล้วในที่สุดก็จะข้ามผ่านเข้าสู่ (ลองเดาดูว่านี่คือจุดสิ้นสุดหรือ?) ยุคสังคมคอมมิวนิสต์อย่างเต็มตัว เพราะสังคมในระบอบคอมมิวนิสต์จะเป็นเป้าหมายสูงสุดแห่งพัฒนาการของสังคมมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็สังคมนิยมใดๆ ไม่ว่าจะเป็ชาติพันธุ์ใดๆ วัฒนธรรมใดหรือภาษาใดก็ตาม ระบอบใดๆ ในปัจจุบันที่แตกต่างกันอย่างไรก็แล้วแต่ ในที่สุดจะต้องวิวัฒนาการไปสู่ยุคแห่งสังคมคอมมิวนิสต์อย่างสมบูรณ์ไม่ช้าก็เร็ว นับจากนั้น สังคมมนุษย์ชาติก็จะเกิดความสันติสมานฉันท์ ทุกคนรักกันดูแลซึ่งกันและกัน ทุกคนจะมีชีวิตที่เปี่ยมสุข การต่อสู้ระหว่างระบอบสังคมนิยมอันเป็นฝ่ายธรรมะกับระบอบทุนนิยมที่เลวทราม ก็จะสิ้นสุดลง ธรรมะย่อมชนะอธรรมในที่สุด

แน่นอนครับ นี่คือวิธีการเล่าเรื่องแบบ “เรื่องเล่าหลัก” ในทฤษฎีวิวัฒนาการของสังคมแบบเป็นระยะๆ เป็นความเชื่อที่พัฒนาขึ้นจากลัทธิมาร์ก เป็นความเข้าใจที่มีบทบาททางความคิดสูงสุดต่อทัศนคติของชาวจีน เนื่องจากถูกยึดเย็ดเข้าสู่สมองซ้ำ ๆ ตั้งแต่เด็ก จนกลายเป็นเรื่องราวที่ใหญ่โต อันเป็ความเชื่อที่ซึมเข้าไปอยู่ในสายเลือด ทุกคนเชื่ออย่างสนิทใจไม่เคยสงสัยเลย

การเล่าเรื่องแบบ “เรื่องเล่าหลัก” เช่นนี้ได้พิชิตใจชาวจีน ทั้งยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติต่อทัวทั้งโลก มีอยู่ช่วงระยะหนึ่งที่หนึ่งในสามของประชากร ล้วนถูกรอบงำโดยแนวความคิดเช่นนี้

แต่แล้ว เพียงแค่ข้ามคืนเดียว สหภาพโซเวียตก็ล่มสลาย โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันอันใหญ่หลวง

ข้าพเจ้าก็เลยเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เบนเข็มมากลายเป็นอปีแห่งเบิร์กลีย์ ฮาฮาฮา!

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าก็ได้เปิดมิติใหม่แห่งการเจริญเติบโตของชีวิตทางความคิด หันมาถูกยึดเยียดเรื่องเล่าหลักที่ใหม่เอี่ยมและใหญ่หลวงพอๆ กัน เหมือนกับว่าสิ่งที่เคยถูกอ้างสมองมาก่อนหน้านั้นยังไม่หนักพอ และเรื่องเล่าหลักอันหลังนี้ ก็ใหญ่หลวงไม่แพ้เรื่องเล่าหลักอันก่อน มันก็ประกาศตัวเหมือนกันว่า สังคมมนุษยชาติจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์วิวัฒนาการแบบเส้นตรงอีกเส้นหนึ่ง ซี่ไปที่จุดหมายปลายทางสุดท้ายหนึ่ง ซึ่งมีการเล่าเรื่องในลักษณะนี้:

ทุก ๆ สังคมมนุษยชาติ ไม่ว่าจะแตกต่างหรือความเหมือนกันอย่างไรในด้านภูมิหลังทางวัฒนธรรม ประชากรไม่ว่าจะศรัทธาในศาสนาคริสต์ เป็นชาวมุสลิมหรือมีความเชื่อในลัทธิขงจื้อหรืออะไรก็แล้วแต่ ล้วนจะมีการเปลี่ยนผ่านจากสังคมแบบประเพณีเก่าเข้าสู่สังคมโมเดิลยุคใหม่ โดยที่สังคมแบบประเพณีหรือแบบเก่า รูปแบบของสังคมมีหน่วยพื้นฐานองค์ประกอบของสังคมคือครอบครัว ชนเผ่าหรือกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งอาศัยกันเป็นกลุ่มชุมชน แต่สำหรับสังคมยุคใหม่แบบโมเดิล หน่วยพื้นฐานที่ศักดิ์สิทธิ์และต้องไม่ถูกละเมิดก็คือตัวบุคคล เหมือนย่อเป็นหน่วยของอะตอม ทุกๆ ปัจเจกบุคคลถูกมองว่าเป็นคนที่มีสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ และมีข้อเรียกร้องที่เหมือนกันเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้นคือ “สิทธิในการเลือกตั้ง”

เนื่องจากทุก ๆ คนล้วนมีสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ เมื่อทุกคนได้รับสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ก็ย่อมสามารถเลือกรัฐบาลที่ดีได้ หลังจากที่มิรัฐบาลที่ดี ก็จะนำมาซึ่งสังคมที่ดี ทุกคนจะก็มีความเจริญและพูนสุข อันจะนำมาซึ่งสังคมแห่งมหาสมานฉันท์ -- กลายเป็นสวรรค์บนดินอีกชาติหนึ่ง ดังนั้น ระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งจึงกลายเป็นระบอบการเมืองเพียงหนึ่งเดียวที่ทุกชาติทุกสังคมจะต้องยึดถือในอนาคต แล้วก็บวกกับระบอบตลาดที่เปิดเสรีอย่างเต็มที่ ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความมั่งคั่งร่ำรวย แน่นนอน ก่อนที่เป้าหมายสูงสุดนี้จะบรรลุ เราต้องทุ่มเทสรรพกำลังในการต่อสู้ระหว่างอำนาจธรรมะกับอธรรม นิ่งหมายถึงการต่อสู้ระหว่างฝ่ายธรรมะซึ่งเป็นฝ่ายที่ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยกับฝ่ายอธรรมที่เป็นฝ่ายไม่เป็นประชาธิปไตย ฝ่ายธรรมะข้างต้นจะแบกรับภารกิจที่ศักดิ์สิทธิ์ในการขับเคลื่อนให้ทั่วโลกกลายเป็นประชาธิปไตย ในกรณีนี้จำเป็น อาจต้องใช้กำลังการทำงานเข้าข่ม เพื่อปราบปรามผู้มีอิทธิพลที่เป็นฝ่ายอธรรม ซึ่งไม่ยอมให้ทำการเลือกตั้งหรือลงคะแนนเสียง

การสร้าง “เรื่องเล่าหลัก” เข็มหมากข้างต้น มีการเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง จากผลสำรวจสถิติของ “บ้านแห่งเสรีภาพ” พบว่า ประเทศชาติที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยด้วยการเลือกตั้งในทั่วโลก ได้เพิ่มจาก 45 ประเทศในปี ค.ศ. 1970 มาเป็น 115 ประเทศ ในปี ค.ศ. 2010 ผู้มีบทบาทสำคัญในโลกตะวันตก ได้ทุ่มเทความพยายามอย่างยิ่งในการเดินทางไปทั่วโลกเพื่อเผยแผ่แนวความคิดนี้ นำเสนอว่าเป็นยอดทิพย์โอสถที่สามารถเยียวยาสารพัดโรค ผู้นำทางความคิดเหล่านี้แถลงว่า การดำเนินรูปแบบการเมืองที่ประกอบด้วยพรรคการเมืองที่หลากหลาย ถือเป็นยาที่สามารถรักษาโรคร้าย ชุบชีวิตให้กับประเทศที่กำลังพัฒนาและตกอยู่ใน

ความยากลำบากเหมือนตกอยู่ในกองไฟ เพียงแค่รับประทานเข้าไป ก็จะทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองอย่างแน่นอน มิฉะนั้น จะตระการกำลำบากไม่มีวันพลิกฟื้นตลอดไป

แต่ในรอบนี้ ประเทศจีนขอตีหน้าเหมินหนี

ประวัติศาสตร์เป็นกรรมการตัดสินที่ดีที่สุด เพียงแค่เวลา 30 ปี ประเทศจีนได้พลิกฟื้นจากประเทศเกษตรกรรมที่ยากจนที่สุดในโลก กลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่โตเป็นอันดับที่สองของโลก ทำให้ประชากรผู้ยากไร้กว่า 650 ล้านคนหลุดพ้นจากความยากจน และในความเป็นจริงก็คือ การแก้ไขปัญหาความยากจนนี้ ประเทศจีนดำเนินการกิจนี้สำเร็จด้วยตนเองถึง 80% นั่นหมายถึง ถ้าหากไม่มีผลสำเร็จของประเทศจีน ผลสำเร็จการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับโลกก็คงจะเล็กน้อยเกินไปจนไม่พร้อมนำเสนอ ไม่ว่าจะประเทศประชาธิปไตยใหม่หรือเก่า ผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศเหล่านี้รวมกันแล้วยังไม่ถึงเปอร์เซ็นต์เดียวของยอดผลสำเร็จในประเทศจีน ซึ่งประเทศจีนไม่ได้ใช้ระบอบเลือกตั้งที่เขาบอกว่าเป็นประชาธิปไตย และไม่เคยมีระบบการเมืองแบบหลายพรรคการเมืองแข่งกัน

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงอดไม่ได้ที่จะต้องตั้งคำถามให้กับตนเอง ภาพที่เห็นอยู่ตรงหน้า มันต้องมีอะไรผิดปกติแน่นอน? บ้านเกิดของข้าพเจ้าคือนครเซี่ยงไฮ้ ทุกอย่างเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนยากที่จะเอาอดีตมาเป็นคู่เทียบ บริษัทใหม่ๆ เกิดขึ้นเหมือนดอกเห็ดในฤดูฝน สัดส่วนของชนชั้นกลางเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเพิ่มและจำนวนประชากรที่มากที่สุด ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ แต่ถ้าหากนำมาเทียบกับทฤษฎีเรื่องเล่าใหญ่ของซีกโลกตะวันตก ความเจริญอย่างผิดหูผิดตาเช่นนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นในประเทศจีน

ด้วยความฉงนใจมากมายเหล่านี้ ข้าพเจ้าจึงดำเนินการในสิ่งหนึ่งที่พึงทำได้ นั่นคือ ครุ่นคิด

ประเทศจีนถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่อนุญาตให้มีพรรคการเมืองหลายพรรค แต่มีเพียงพรรครัฐบาลเพียงพรรคเดียวที่กุมอำนาจปกครองมาอย่างยาวนาน นั่นคือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน และไม่ได้ดำเนินระบบลงคะแนนเลือกตั้งอย่างในโลกตะวันออกเรียกร้อง ถ้าหากวิเคราะห์หรือไต่สวนด้วยทฤษฎีการเมืองที่เป็นกระแสหลักในยุคนี้ ทุกคนก็ควรจะสามารถวินิจฉัยออกมาเป็นผลลัพธ์สามสิ่ง นั่นคือ ต้องเป็นอะไรที่ทั้งเก่ง แข็งกระด้าง ปิดกั้นตนเอง และต้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แต่การวินิจฉัยเช่นนี้ถูกพิสูจน์ด้วยความจริงแล้วว่า เป็นคำวินิจฉัยที่ผิดถนัด เพราะความเป็นจริงนั้นกลับกัน ระบอบพรรครัฐบาลเพียงพรรคเดียวของประเทศจีน กลับมีความชอบด้วยกฎหมายและหลักเหตุผลทางอำนาจรัฐ ที่มีลักษณะสามารถปรับตัวให้พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์ เป็นระบบที่สามารถคัดสรรบุคลากรที่มีความดีความสามารถมาทำงาน และได้รับการสนับสนุนอย่างลึกลับจากประชาชนทั่วไป นี่เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างหลักประกันให้ระบอบนี้เกิดความสำเร็จ

นักวิชาการภาคการเมืองส่วนใหญ่ล้วนวินิจฉัยว่า ระบอบพรรคเดียวจะทำให้พรรคขาดความสามารถในการแก้ไขความผิดพลาดของตนเอง เนื่องจากขาดข้อตรวจสอบ ดังนั้นจึงยากที่จะเกิดความยั่งยืน

แต่ทว่าประวัติศาสตร์ในภาคปฏิบัติ กลับพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การตัดสินใจเช่นนี้เป็นความเชื่อมั่นตนเองเกินเหตุ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนได้กลายเป็นพรรครัฐบาลเพียงหนึ่งเดียวในประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่อยู่ในฐานะพรรครัฐบาลอย่างต่อเนื่องยาวนานมาแล้วกว่า 64 ปี แต่สามารถปรับตัวด้านนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงได้คล่องตัวมากกว่าการปรับตัวใดๆ ในประเทศอื่นๆ ในยุคนี้ เริ่มตั้งแต่นโยบาย “ขบวนการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด” ในยุคปฏิรูปกรรมสิทธิ์ที่ดิน เปลี่ยนมาถึงการเริ่มอนุญาตให้ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน จากยุค “ปฏิวัติวัฒนธรรมครั้งใหญ่” มาถึงยุคปฏิรูปให้เปิดประเทศและขับเคลื่อนภาคการตลาดตามนโยบายของท่านเติ้งเสี่ยวผิง หลังจากที่ท่านเติ้งเสี่ยวผิงได้พ้นจากอำนาจ ผู้ที่มารับไม้ต่อคือท่านเจียงเจ๋อหมิน ซึ่งได้ต่อยอดผลงานขึ้นไปอีกขั้นจากยุคของเติ้งเสี่ยวผิง ขับเคลื่อนนโยบายดึงดูดผู้ประกอบการเอกชนและบุคคลในสังคมยุคใหม่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน ซึ่งไม่อาจเกิดขึ้นหรือเป็นไปได้แม้แต่จะคิดในยุคเหมาเจ๋อตง ความเป็นจริงได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนมีขีดความสามารถสูงที่ไม่ธรรมดาในการแก้ไขจุดบกพร่องของตนเอง ซึ่งสามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา

ระบบการบริหารจัดการระบบปกครองที่เคยใช้และขาดประสิทธิภาพในอดีต ได้รับการแก้ไขและปรับปรุงใหม่อย่างทันท่วงทีและมีความต่อเนื่อง ยกตัวอย่าง ระบบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลจีน ในยุคของท่านเหมาเจ๋อตง ผู้นำทางการเมืองในพรรคและผู้นำประเทศดำรงตำแหน่งตลอดชีพ จึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดการรวบอำนาจแบบเผด็จการ และอยู่นอกเหนือการกำกับดูแลหรือคานอำนาจ ท่านเหมาเจ๋อตงซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ประเทศจีนยุคใหม่ด้วยมือของตนเอง เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงความผิดพลาดอย่างร้ายแรงในลักษณะดังกล่าว หลังจากนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ทำการปรับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำพรรคและประเทศ กำหนดว่าเพดานสูงสุดในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารต้องจำกัดไว้ที่ 68-70 ปี

เมื่อเร็วๆ นี้มีคนประกาศว่า เมื่อเทียบกับการปฏิรูปภาคเศรษฐกิจแล้ว ประเทศจีนมีความล่าช้าอย่างมากในด้านการปฏิรูปภาคการเมือง ดังนั้นควรเร่งมือให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยเร็วในปฏิรูปการเมืองในขณะนี้ การวิจารณ์เช่นนี้ที่จริงแล้วเต็มไปด้วยหลุมพรางที่แฝงด้วยอคติทางการเมือง หลุมพรางที่วางเตรียมไว้ในคำพูดนี้ ได้กำหนดว่าอะไรถึงจะถือว่าเป็นการปฏิรูปทางการเมือง ต้องมีการปฏิบัติในลักษณะที่ตายตัวแบบใดถึงจะถือว่าเป็นการดำเนินการปฏิรูปจริง ซึ่งในความเป็นจริงก็คือ ประเทศจีนไม่เคยหยุดยั้งหรือล่าช้าในภาคปฏิรูปการเมืองเลย ถ้าหากเปรียบเทียบกับยุคเมื่อ 30 ปี 20 ปีหรือแม้แต่ 10 ปีก่อน ลักษณะระบบการเมืองของประเทศจีนตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับผู้นำสูงสุด ตั้งแต่ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมจนถึงรูปแบบการกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ ล้วนเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพลิกแผ่นดิน ถ้าหากไม่มีการปฏิรูปด้านการเมืองตั้งแต่ระดับต้นตอ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ คงไม่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ข้าพเจ้าสามารถวินิจฉัยอย่างกล้าหาญว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนเป็นผู้เชี่ยวชาญการปฏิรูปภาคการเมืองมือหนึ่งของโลก

ทัศนคติกระแสหลักของซีกโลกตะวันตกเห็นว่า ถ้าหากปกครองโดยพรรคการเมืองเดียว นั้นหมายถึง การปิดกั้นตนเองทางการเมือง เพราะอำนาจรัฐกระจุกตัวอยู่กับกลุ่มคนเล็กๆ เท่านั้น ผลที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดสภาวะการเมืองที่เลวร้ายและเกิดการทุจริต

แน่นอน การทุจริตประทุติมิชอบถือเป็นปัญหาที่ใหญ่หลวง แต่ทว่า ถ้าหากเราเปิดกว้างสายตา มองไปในภาพรวม พุดไปแล้วอาจทำให้รู้สึกไม่น่าเชื่อ เพราะระบบการแข่งขันเพื่อคัดสรรบุคลากรภายในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีนนั้น แข่งขันกันอย่างรุนแรงมาก อาจรุนแรงกว่าองค์กรการเมืองใดๆ ในโลกใบนี้

ก่อนการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 18 องค์กรผู้นำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีน - กรมการเมืองส่วนกลางประกอบด้วยกรรมการ 25 คน มีเพียง 5 คนที่มีภูมิหลังมาจากครอบครัวนักการเมืองรุ่นเก่าที่เคยร่วมขบวนการปฏิวัติสร้างชาติ จึงถูกตั้งฉายาว่าเป็น “แก๊งค์ลูกผู้ใหญ่” นอกจากนั้น 20 คน ซึ่งรวมถึงประธานประเทศคุณหูจิ่งเทาและนายกรัฐมนตรีนายเวินเจียเป่า ล้วนถือกำเนิดจากครอบครัวประชาชนทั่วไป และเมื่อมาตืองค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนกลางคณะที่ 17 ซึ่งประกอบด้วยกรรมการ 300 กว่าคน ในนั้นกรรมการที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะพิเศษมีสัดส่วนน้อยมาก จึงสามารถพูดได้ว่า ผู้นำระดับสูงของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีนส่วนใหญ่ ได้รับการเลื่อนตำแหน่งขึ้นมาจากความพยายามของตนเองและการคัดเลือกจากระบบการแข่งขันที่รุนแรง เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ หรือประเทศที่กำลังพัฒนาที่พึ่งพาผู้นำชั้นนำในประเทศแล้ว เราต้องยอมรับว่า เจ้าหน้าที่ผู้บริหารในองค์กรผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีน ล้วนกำเนิดจากครอบครัวประชาชนระดับล่างทั่วไป ซึ่งได้รับโอกาสการเลื่อนตำแหน่งอย่างมหาศาล

พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีนทำได้อย่างไรในการรับประกันระบบคัดสรรบุคลากรอย่างดี บนพื้นฐานการระบบพรรครัฐบาลเพียงพักเดียว? กุญแจที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการมีโครงสร้างองค์กรที่แข็งแกร่ง ซึ่งก็คือบทบาทของกระทรวงการจัดตั้ง (组织部-Organization Department) ซึ่งในซีกโลกตะวันตก น้อยคนที่เข้าใจถึงกลไกขององค์กรนี้ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพสูงมาก แม้แต่บรรดาบริษัทชั้นนำที่ประสบความสำเร็จ ยังอาจต้องอุทานออกมาว่า ช่างเป็นประสิทธิภาพที่เหนือล้ำจนยากที่จะเทียบเคียง นี่เป็นระบบเหมือนกับปิรามิดที่หมุนเวียน ประกอบด้วยระดับ 3 ชั้น

ข้าราชการของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ : ข้าราชการในองค์กรหน่วยงานตรงของรัฐบาล ข้าราชการรัฐวิสาหกิจ และข้าราชการในหน่วยงานที่กำกับดูแลจากภาครัฐ เช่นมหาวิทยาลัยหรือองค์กรชุมชน ฯลฯ ข้าราชการสามารถทำงานในหน่วยงานใดหรือหน่วยงานประเภทใดประเภทหนึ่งในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง หรือจะสลับบทบาทหน้าที่ระหว่างองค์กรสามลักษณะ หน่วยงานรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องจะเปิดรับสมัครพนักงานใหม่จากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปี โดยสอบคัดเลือกปีละครั้ง ทำให้ข้าราชการส่วนใหญ่จะเริ่มทำงานตั้งแต่ระดับตำแหน่งต่ำสุด เลื่อนตำแหน่งขั้นทีละขั้น โดยหน่วยงานหรือองค์กรจะทำการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ พิจารณาตามผลงานหรือความสามารถรายบุคคล ตัวอย่างเช่นระดับแผนก รองหัวหน้า รองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการ ซึ่งชื่อตำแหน่งเหล่านี้ไม่ใช่ชื่อของ

กระบวนการทำคาราเต้ในภาพยนตร์ Karate Kid (คิดคิดต้องสู้) แต่เป็นกระบวนการบริหารงานบุคลากรฝ่ายบุคคลที่มีความเข้มงวดและซีเรียด

ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการเหล่านี้ มีความหลากหลายมาก มีตั้งแต่รับผิดชอบงานสาธารณสุขในพื้นที่ชนบทที่ทุรกันดารยากจน หรือเป็นเจ้าหน้าที่เจรจาส่งเสริมการค้าหรือการลงทุนในเขตเมือง อาจเป็นผู้จัดการระดับล่างในบริษัทแห่งหนึ่งในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการทุกระดับต้องได้รับการตรวจสอบการทำงานจากกระทรวงจัดตั้งเป็นประจำทุกปี ในนั้นยังรวมถึงการขอให้ผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทำการให้ความคิดเห็นในประเด็นผลงาน รวมถึงรับการประเมินความประพฤติ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบจากภาคประชาชนด้วยการลงประชามติ เพื่อคัดเลือกผู้ที่เป็นเลิศที่สุดในการเลื่อนตำแหน่ง

ในตลอดช่วงชีวิตในการรับราชการ เจ้าหน้าที่ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนสามารถหมุนเวียนเข้ารับตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานตรงของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ รวมถึงองค์กรภายใต้การกำกับดูแลของรัฐทั้ง 3 ประเภท ผู้ที่มีผลงานดีเด่นในกรงานระดับล่าง จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งขึ้นไปสู่หน่วยงานระดับรองอธิบดีหรืออธิบดีกรม และเข้าสู่ระดับข้าราชการชั้นสูงตามขั้นตอนต่อไป ดังนั้นผู้บริหารในระดับนี้ อาจเคยผ่านงานบริหารพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรนับล้านคน หรือบริหารรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทที่มีรายได้หลายร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐในแต่ละปี จากข้อมูลสถิติที่เคยรวบรวมมาได้ทำให้เห็นได้ว่าการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้บริหารระดับกรมมีการแข่งขันสูงอย่างไร ในปี 2012 เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าแผนกและรองหัวหน้าแผนกประมาณ 9 แสนคน เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการประมาณ 6 แสนคน และเจ้าหน้าที่ระดับอธิบดีและรองอธิบดีกรมประมาณ 4 หมื่นคนเท่านั้น

ในบรรดาข้าราชการระดับกรม จะมีน้อยคนมากที่จะได้รับโอกาสเลื่อนตำแหน่งขึ้นไปอีก ซึ่งต้องเป็นคนที่ยอดเยี่ยมอย่างแท้จริง สุดท้ายถูกคัดเลือกเข้าสู่ระดับคณะกรรมการกลางของพรรค ดูจากวงจรชีวิตด้านอาชีพของข้าราชการจีน ถ้าหากจะได้รับการเลื่อนขึ้นถึงระดับชั้นสูง โดยทั่วไปจะต้องผ่านระยะเวลาการฝึกฝนทักษะฝีมือความชำนาญประมาณ 20-30 ปี ซึ่งในระหว่างนี้ จะเกิดปัญหาเลือกใช้บุคลากรโดยดูจากเครือญาติอุปถัมภ์หรือไม่ นั่นก็ย่อมมี แต่ในพื้นที่ฐานแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีความเพียบพร้อมทั้งความดีและความสามารถถึงจะมีโอกาสได้รับสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานในการสร้างความเจริญในตำแหน่งหน้าที่ และในความเป็นจริงก็คือ ประเทศจีนมีประวัติศาสตร์และประเพณีอย่างยาวนานในการคัดเลือกขุนนาง ซึ่งเป็นบุคลากรในพระราชสำนัก เป็นระบบคัดสรรบุคลากรที่สืบทอดกันมานับพันปี ประเพณีนี้ได้รับการสืบทอดและสะท้อนให้เห็นในระบบบริการองค์กรกระทรวงการจัดตั้งของประเทศจีนในยุคปัจจุบัน เหมือนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ได้รับการประยุกต์ต่อยอดในระบบราชการในยุคปัจจุบัน และใช้ประโยชน์ในการฝึกอบรมพัฒนาบรรดาอดีตหัวหน้ากะที่นักบริหารในภาครัฐของประเทศจีน

ประวัติการทำงานของท่านสีจิ้นผิงก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชัดเจนที่สุดมาก ถึงแม้ว่าบิดาของท่านเป็นอดีตผู้นำประเทศและผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน แต่ท่านสีจิ้นผิงกว่าจะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งระดับสูงทางราชการก็ต้อง

ใช้เวลานานถึง 30 กว่าปี โดยท่านเริ่มจากการทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ระดับหมู่บ้าน ก้าวขึ้นไปทีละก้าวจนมาถึงตำแหน่งในปัจจุบัน ก่อนที่ท่านจะขึ้นสู่ตำแหน่งกรรมการในกรมการเมืองส่วนกลาง เคยผ่านงานปกครองพื้นที่หลายแห่ง รวมๆ แล้วเคยปกครองประชากรสะสมเกินกว่า 150 ล้านคน มีผลงานสร้างยอดผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) สะสมกว่า 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

โปรดอย่าเข้าใจผิด นี่ไม่ได้เป็นการระบุเฉพาะบุคคลใด แต่เป็นการอธิบายตามสภาพความเป็นจริง ถ้าหากจะพิจารณาประสบการณ์ในการบริหารงานในรัฐบาล นายจอร์จ ดับเบิลยู. บุชขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าการรัฐเท็กซัส และนายบารัค โอบามา ขณะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาครั้งแรก คุณสมบัติด้านประสบการณ์ถ้าหากนำมาเทียบกับระบบข้าราชการของประเทศจีน คงจะเทียบเท่าได้แค่เพียงผู้ว่าการอำเภอเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง

คุณวินสตัน เซอร์ซิล อดีตนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร เคยกล่าวว่า “ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่เลว แต่ระบอบอื่นเลวร้ายกว่าอีก” เสียดยที่ท่านอดีตนายกรัฐมนตรีท่านนี้ไม่เคยมีโอกาสมารับการตรวจการจัดตั้งของประเทศจีน

ชาวตะวันตกมักจะรู้สึกว่าการเลือกตั้งโดยมาพรรคการเมืองที่หลากหลายและการเลือกตั้งทั่วไป เป็นที่มาเพียงทางเดียวของผู้บริหารที่ชอบด้วยหลักกฎหมาย ซึ่งเคยมีคนถามข้าพเจ้าว่า “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจีนไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งก็เข้าสู่อำนาจปกครองเต็มตัว ความชอบด้วยหลักนิติธรรมอยู่ที่ไหน” ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่า “นอกจากพรรคนี้แล้วยังมีใครทำได้อีกหรือ นี่คือการขีดความสามารถในการปกครองของพรรคนี้”

เราต่างก็รู้ดีเรื่องของประวัติศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1949 ขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นสู่อำนาจปกครองเป็นเวลาประเทศชาติตกอยู่ในความเสี่ยงของภัยสงครามทั้งในและต่างประเทศ ศึกนออกมากมาย ประเทศจีนเหมือนฉีกออกเป็นชิ้นๆ เต็มไปด้วยบาดแผลฉกรรจ์ ประชากรชาวจีนมีอายุขัยเฉลี่ยเพียง 41 ปี แต่เมื่อมาถึงวันนี้ ประเทศจีนได้ขยับขึ้นเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลก และเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีบทบาทในแทบทุกด้านต่อทั่วโลก ประชากรชาวจีนมีคุณภาพชีวิตที่ได้รับการปรับปรุงดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อายุเฉลี่ยของประชากรได้เพิ่มขยับขึ้นไปจนถึงอันดับต้นๆ ของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วในระดับปานกลาง ซึ่งน่ามหัศจรรย์มาก

จากรายงานสำรวจประชามติในประเทศจีนโดยศูนย์วิจัย Pew Research Center ปรากฏตัวเลขสถิติบางตัวที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติกระแสหลักของประชาชนชาวจีน ตัวเลขที่สำรวจได้เหล่านี้ ส่วนใหญ่สามารถแสดงถึงความเสถียรอย่างต่อเนื่องมาตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา

มากกว่า 85% ของประชาชนชาวจีน มีความพึงพอใจต่อทิศทางการพัฒนาอนาคตของประเทศชาติ 70% ของประชาชนเห็นว่า ในตลอด 5 ปีที่ผ่านมา มีคุณภาพชีวิตที่ได้รับการปรับปรุงดีขึ้น 82% ของประชาชนมองว่า อนาคตอีก 5 ปีข้างหน้าจะเป็นอนาคตที่สดใส

หนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียล ไทมส์ ของประเทศสหราชอาณาจักรได้ประกาศผลสำรวจประชามติเยาวชนทั่วโลก แสดงตัวเลขสถิติให้เห็นว่า คนรุ่นใหม่ชาวจีนที่เกิดหลังปี 1990 กว่า 93% มีทัศนคติเชิงบวกต่ออนาคตของประเทศชาติ

ถ้าหากสิ่งนี้ไม่สอดคล้องตามหลักนิติธรรม เราคงจะไม่รู้แล้วว่า อะไรกันแน่ถึงจะเรียกว่าสอดคล้องตามหลักนิติธรรมแล้ว

เมื่อเทียบดูแล้ว ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ที่ใช้ระบอบเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย ล้วนตกอยู่ในปัญหาที่แก้ไม่ตก สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรปล้วนเกิดปัญหาความยากลำบากทางการเมือง ทุกท่านที่นั่งอยู่คงเข้าใจในรายละเอียดอย่างถ่องแท้อยู่แล้ว โดยที่ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องสาธยายเพิ่มเติม นอกจากกรณีที่เป็นกลุ่มน้อยมาก ประเทศกึ่งพัฒนาส่วนใหญ่ที่ยังคงใช้ระบบเลือกตั้ง จนถึงปัจจุบันก็มีแต่ปัญหาความทุกข์ยาก รวมถึงปัญหาสงครามความขัดแย้งอย่างรุนแรงในประเทศ เมื่อรัฐบาลใหม่ที่ขึ้นสู่ตำแหน่งด้วยระบอบเลือกตั้งแล้ว ผ่านเวลาไปเพียงไม่กี่เดือน คะแนนสนับสนุนก็จะลดฮวบลงไปอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 50% ทำให้เกิดความขบเซาและขาดเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะมีการเลือกตั้งครั้งใหม่เกิดขึ้น จึงสามารถบอกได้ว่า ระบอบประชาธิปไตยกำลังติดอยู่ในกับดัก “เลือกตั้งครั้งเดียว เสียใจระยะยาว” จนกลายเป็นวงจรอุบาทว์อย่างไม่มีสิ้นสุด ถ้าหากเป็นเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ ระบอบที่น่าจะขาดหลักนิติธรรมคงจะไม่ใช้การปกครองด้วยพรรคการเมืองเดียวแบบประเทศจีน แต่เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ต้องเลือกตั้งต่างหาก

แน่นอน ข้าพเจ้าไม่ได้ต้องการที่สร้างความเข้าใจผิด ทำให้ผู้คนนึกว่าประเทศจีนจะกลายเป็นมหาอำนาจยักษ์ใหญ่ในเร็ววัน ประเทศจีนก็ต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำนายอย่างหนักหน่วงในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงในสถานการณ์โลก นำมาซึ่งปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมายมหาศาลนับไม่ถ้วน ยกตัวอย่างเช่นปัญหามลภาวะต่อสภาพแวดล้อม ความมั่นคงและสุขอนามัยด้านอาหาร ปัญหาโครงสร้างประชากร ฯลฯ ส่วนในภาคการเมือง ความท้าทายที่ใหญ่หลวงที่สุดก็คือปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

เนื่องด้วยปัจจุบัน ปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบยังคงเกิดขึ้นอย่างโจ่งครึ่ม ส่งผลร้ายต่อระบอบการเมืองการปกครองและครรลองนิติธรรม แต่มีนักวิเคราะห์หลายคนวินิจฉัยผิดพลาดในสาเหตุของการทุจริต พวกเขาแถลงว่า ปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบเกิดขึ้นจากระบอบการเมืองที่มีพรรครัฐบาลแบบพรรคเดียว ต้องขจัดระบอบพรรคเดี่ยวนี้ออกไปถึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบอย่างตรงจุดเข้าถึงต้นเหตุ แต่ถ้าหากนำมาวิเคราะห์ลงลึกอย่างระมัดระวังเพียงเล็กน้อย ก็จะพิสูจน์ได้ว่าแนวคิดนี้ช่างไร้เหตุผล

จากผลสำรวจและการจัดลำดับประเทศทั่วโลกด้านธรรมาภิบาลซึ่งประกาศโดยองค์กรระดับสากล ประเทศจีนถูกจัดให้อยู่ระหว่างอันดับที่ 70-80 ของโลกเป็นเวลาหลายปีที่ผ่านมา ส่วนอินเดียซึ่งเป็นประเทศที่มีระบอบเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตยที่มีประชากรมากที่สุดในโลก ถูกจัดอยู่อันดับที่ 95 และยังคงถดถอยลำดับลงไปเรื่อยๆ ประเทศกรีซอยู่อันดับที่ 80 ประเทศอินโดนีเซียและอาร์เจนตินาอยู่อันดับที่ 100 คู่กัน

ประเทศฟิลิปปินส์อยู่อันดับที่ 129 ประเทศที่อยู่หลังประเทศจีนกว่า 100 ประเทศ เกินครึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย ถ้าหากการเลือกตั้งเป็นยาสามัญประจำบ้านที่สามารถรักษาโรคทุจริตประพตมิชอบได้ถึงแก่นอย่างแท้จริง ทำไมจึงไม่มีผลชะงักในประเทศมากมายเหล่านี้?

ข้าพเจ้าทำธุรกิจด้านการลงทุนป้องกันความเสี่ยง จึงมีความชำนาญในด้านการพยากรณ์อนาคต ดังนั้น ถ้าหากข้าพเจ้าไม่ให้อำนาจการตัดสินใจใดๆ เลยแล้วก็จะจบการปาฐกถาในวันนี้ ก็คงจะไม่สมฐานะนัก ต่อไปนี้คือ คำพยากรณ์ 3 ข้อที่ข้าพเจ้าขอทำนายไว้ดังนี้

ในอีก 10 ปีข้างหน้า

1. ประเทศจีนจะแซงหน้าประเทศสหรัฐอเมริกา ขึ้นเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 1 ของโลก รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวจะอยู่อันดับต้นๆ ของบรรดาประเทศที่พัฒนา
2. ถึงแม้ว่าปัญหาทุจริตจะไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ แต่จะได้รับการควบคุมและจำกัดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในตารางการจัดอันดับดัชนีด้านธรรมาภิบาลของประเทศต่างๆ โดยองค์การความโปร่งใสสากล ประเทศจีนมีความหวังที่จะถูกเลื่อนขึ้นไปอีก 10-20 อันดับ และเข้าไปอยู่ในกลุ่ม 60 ประเทศที่มีธรรมาภิบาลโปร่งใสที่สุดในโลก
3. การปฏิรูปเศรษฐกิจของจีนจะถูกเร่งขับเคลื่อนต่อไป และการปฏิรูปการเมืองก็จะยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พรรคคอมมิวนิสต์จีนจะยังคงกุมอำนาจการปกครองอย่างมั่นคงต่อไป

พวกเรากำลังร่วมกันเป็นประจักษ์พยานการสิ้นสุดลงของยุคสมัยหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็ระบบคอมมิวนิสต์หรือระบบการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย ล้วนเป็น “เรื่องเล่าหลัก” ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานค่านิยมทั่วไปของสังคม ในยุคศตวรรษที่ 20 เราได้ประจักษ์ถึงความพ่ายแพ้ของการยึดยึดอุดมคติอย่างสุดโต่งของระบบแรก และเมื่อเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ระบบหลังก็กำลังเดินทางบรอยเท้าและเส้นทางเดียวกันกับระบบแรก “เรื่องเล่าหลัก” นี้ กำลังเขมือบกินประชาธิปไตยจากภายในเหมือนเนื้อร้ายมะเร็ง ข้าพเจ้าอยากจะแก้ต่างให้ตนเองอีกอย่างหนึ่งก็คือ ข้าพเจ้ามิได้ตำหนิติเตียนระบบประชาธิปไตย ในทางกลับกัน ข้าพเจ้าเห็นว่า การเมืองแบบประชาธิปไตยได้สร้างคุณูปการอย่างยิ่งใหญ่ให้การผงาดขึ้นของซีกโลกตะวันตกและการก่อกำเนิดของโลกยุคใหม่ แต่มีผู้นำทางความคิดในซีกโลกตะวันตกบางคน ทำให้รูปแบบของประชาธิปไตยกลายเป็นแม่พิมพ์ หรือเป็นกรอบมาตรฐานของทั่วโลก ซึ่งก็เป็นต้นตอของโรคร้ายที่โลกตะวันตกกำลังเผชิญอยู่ในยุคปัจจุบัน ถ้าหากผู้นำทางความคิดของโลกตะวันตกไม่สิ้นเปลืองเวลามากเกินไปกับการส่งเสริมการขายอุดมคติประชาธิปไตยในต่างประเทศ หากแต่หันกลับมาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเมืองภายในของตนเอง ก็คงจะไม่ทำให้ระบบประชาธิปไตยของโลกตะวันตกในยุคนี้สร้างความผิดหวังมากเหมือนอย่างที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้

รูปแบบการเมืองของประเทศจีนคงเป็นไปได้ที่จะถูกใช้แทนที่ระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง เพราะว่าประเทศจีนไม่เคยนำเอาระบอบการเมืองของตนเองมาตกแต่งให้สวยงาม เหมือนกับเป็นกรอบแม่พิมพ์ที่จะนำไปใช้ผูกพันทั่วโลก และไม่กระตือรือร้นที่จะส่งออกระบอบการเมืองของตนไปขาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความสำคัญของรูปแบบการปกครองของประเทศจีน ไม่ได้หมายถึงว่าจะเป็นรูปแบบใหม่ที่จะนำมาทดแทนการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ ทั่วโลก แต่ในทางปฏิบัติได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า รูปแบบการเมืองการปกครองที่ดีไม่ใช่เป็นรูปแบบที่ตายตัวเหมือนกับออกมาจากแม่พิมพ์เดียวกัน แต่เป็นรูปแบบที่มีความหลากหลาย แต่ละประเทศล้วนสามารถแสวงหาค้นพบระบอบการเมืองการปกครองที่เหมาะสมกับรัฐของตนได้

ขอให้พวกเราช่วยกันเขียนเครื่องหมายมหัพภาค ให้กับยุคแห่ง “เรื่องเล่าใหญ่” เสียที ไม่ว่าจะป็นลัทธิคอมมิวนิสต์หรือประชาธิปไตย ล้วนอาจเป็นอุดมคติที่งดงามที่สุดของมนุษยชาติ แต่ยุคแห่งการสอนแบบล้างสมองให้เป็นเนื้อเดียวกันก็ได้ผ่านพ้นไปแล้ว รุ่นลูกรุ่นหลานของเรา ไม่ต้องการให้ถูกยึดเยียดทัศนคติที่ว่าโลกทั้งใบมีรูปแบบการเมืองการปกครองเพียงอย่างเดียวที่ดีที่สุด หรือทุกๆ สังคมล้วนต้องเดินไปยังจุดสุดท้ายอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น เพราะนี่เป็นความคิดที่ผิดถนัด ไร้ซึ่งความรับผิดชอบต่อชีวิตและจิตใจเพื่อความหลากหลายกำลังเข้ามาแทนที่ค่านิยมแบบสากล ยุคใหม่ที่สดใสและมีชีวิตชีวากว่าเก่ากำลังเปิดฉากอย่างช้าๆ เราจะมีคำถามล้าหลังหรือไม่ว่า จะวิ่งโถมเข้าไปกอดรัดคัมภ์?

เรือลำน้อยแล่นผ่านสายน้ำกลางช่องหูเขา ประเทศจีนได้เดินทางมาถึง “ยุคสมัยใหม่” 两岸猿声啼不住，中国已达“新时代”

เมื่อไม่กี่วันนี้ (หมายถึงวันที่ 18-24 ตุลาคม ปี 2017) พรรคการเมืองที่ใหญ่ที่สุดในโลก - พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน ได้จัดกิจกรรมรวมตัวกันที่ปักกิ่ง เพื่อประชุมสมัชชาใหญ่สำหรับผู้แทนสมาชิกพรรคทั่วประเทศจีน ถือเป็นครั้งที่ 19 นับจากที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้สถาปนาก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1921 สื่อมวลชนทั่วโลกและนักวิชาการด้านการเมืองมากมาย เหมือนตกอยู่ในอาการผีเข้าสิง ทุกคนต้องมาทำนายทายทักว่า “ใครเข้าใครออก ใครขึ้นใครลง” แต่ทว่านักวิชาการระดับมืออาชีพในประเทศต่าง ๆ ที่มุ่งวิจัยประเทศจีนมานาน กลับหันมาสนใจวิเคราะห์เจาะลึกไล่ไปทุกตัวหนังสือของรายงานฉบับเต็มในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 19 นี้ ซึ่งเป็นรายงานที่ประกอบด้วยตัวหนังสือจีนประมาณ 3 หมื่นกว่าตัว (รายงานฉบับนี้ก็คือฉบับที่ท่านเลขาธิการใหญ่ของพรรค นายสีจิ้นผิง ได้ใช้เวลากว่า 3 ชั่วโมงครึ่งในการอ่านรายงานให้ที่ประชุมฟัง และเป็นการอ่านแบบรวดเร็วจบต่อทั้งที่ประชุมและทั่วโลก) นักวิเคราะห์แทบทุกคนต่างคาดหวังว่า จะสามารถวิเคราะห์ถอดรหัสทิศทางการพัฒนาของประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลกนี้ แต่ด้วยศัพท์เทคนิคทางการเมืองที่มีมากมาย พร้อมทั้งเนื้อหาเชิงนโยบายที่ลงรายละเอียดไว้มาก การที่จะอ่านให้เข้าใจและสามารถถอดรหัสออกมาได้ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เลย

แต่แล้ว การที่จะอ่านรายงานต่อที่ประชุมฉบับนี้ให้เข้าใจอย่างถ่องถ้วนั้น ที่แท้ก็มีทางลัด นั่นคือไปอ่านบทบรรณาธิการของนิตยสาร The Economist ฉบับล่าสุด ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่

19 ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน บทบรรณาธิการนี้สั้นกะทัดรัดกว่ารายงานฉบับเต็มเยอะ เมื่ออ่านเสร็จแล้วก็ให้คิดกลับไปทางตรงกันข้ามกับเนื้อหาสาระของบทบรรณาธิการ ก็จะทำให้เข้าใจได้ค่อนข้างจะครบถ้วนเลยทีเดียว

เอาหละ ขออธิบายลงลึกดีกว่า

เมื่อเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 1992 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้จัดประชุมสมัชชาใหญ่ผู้แทนสมาชิกพรรคทั่วประเทศจีนครั้งที่ 14 ในช่วงนั้น นิตยสาร The Economist ได้ตีพิมพ์บทบรรณาธิการโดยมีประเด็นสำคัญว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลัง “ถดถอย” (หมายถึงการปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศจีนไม่ได้ก้าวไปในทิศทางแบบทิศตะวันตกในอีกระดับขั้นหนึ่ง) จึงมองว่าบทรายงานต่อที่ประชุมโดยผู้นำประเทศจีนของการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 14 นี้ ซึ่งได้เสนอแนวทาง “ระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม” เป็นการกล่าวอ้างที่ย้อนแย้งกันในตัวอย่างสิ้นเชิง

ถัดจากนั้นไป 5 ปี ซึ่งก็คือปี ค.ศ. 1997 มีการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 15 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน นิตยสาร The Economist ก็ตีพิมพ์บทบรรณาธิการออกมาอีกฉบับวิจารณ์ว่า ตั้งแต่การเปิดให้มีภาคธุรกิจเอกชนจนถึงการแก้ไขปัญหาการจ้างงาน ที่ประชุมได้ให้ “คำมั่นสัญญาที่ว่างเปล่า” ไม่มีทางที่จะเป็นจริงตามคำสัญญาได้ แถมยังสาโตโคลนเต็มคำเยาะเย้ยใส่อีกว่า ประชาชนคาดหวังยิ่งสูง ก็จะมีผิดหวังสูง ในที่สุดก็จะเกิดปัญหา “ความวุ่นวายภายใน”

มาถึงเดือนพฤศจิกายน ปี 2002 พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็จัดประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 16 อีก นิตยสาร The Economist ประกาศว่า ความยุ่งยากวุ่นวายที่เกิดขึ้นต่อหน้าพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังขยายวงกว้าง เมื่อก่อนบรรดา “ยุทธศาสตร์ที่พอจะติดตามไปได้อย่างล่ำๆ ล่อๆ” วันหลังก็คงจะหมดฤทธิ์เผยธาตุแท้ ในบทบรรณาธิการยังเต็มไปด้วยศัพท์เชิงลบบาดตา อย่างเช่น “วิกฤต” หรือ “กลียุค” ฯลฯ เหมือนกับว่าประเทศจีนกำลังเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายอุปมุงคล

แล้วผ่านไปอีก 5 ปี นิตยสารฉบับนี้ก็แสดงความผิดหวังอย่างสุดฤทธิ์สุดเดชขึ้นมาอีกครั้ง ให้ความเห็นว่า สมัชชาใหญ่ครั้งที่ 17 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่ได้มีสัญญาณการปฏิรูปใดๆ ออกมาเลย “ในมุมมองการเมืองแล้ว ไม่ได้ทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน”

ช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี 2012 พรรคคอมมิวนิสต์จีนเปิดประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 18 นิตยสาร The Economist ก็แสดงท่าทีเคาะเกราะเตือนภัยอีกครั้ง คราวนี้เพิ่มระดับความหนักหน่วงในการดำเนินคดีขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งที่ไม่เคยมีมาก่อน บทบรรณาธิการอ้างว่ามีนักวิชาการที่ไม่ยอมเอ่ยนามกล่าวว่า “สภาพการเมืองของจีนในยุคปัจจุบันกำลังสูญเสียเสถียรภาพไปอย่างสิ้นเชิงในระดับรากหญ้า ชั้นกลางถูกทอดทิ้ง ชั้นสูงสูญเสียการควบคุม”

นี่ยังไม่ถือว่าเป็นความเครียดแค้นอย่างสุดขีด มาดูปีนี้ ในบทบรรณาธิการของ The Economist ได้แสดงท่าที “เหวี่ยง” อย่างรุนแรงในฉบับล่าสุด ซึ่งมีบทความที่พาดหัวขึ้นไปถึงปกหน้า ไม่เพียงแต่เปรียบเทียบอย่างเกินจริงว่า “ท่านเลขาธิการใหญ่สีจิ้นผิงได้กลายเป็นบุคคลที่กุมอำนาจมากที่สุดในโลก” แถมยังช่วยเตือนภัยไปยังทุกประเทศทั่วโลกว่า “คาดหวังว่านายสีจะนำพาประเทศจีนหรือทั่วโลกพัฒนาไปสู่ทิศทางที่ดีอีกต่อไป”

เศษหนึ่งส่วนสี่ของ 1 ศตวรรษ เป็นได้แค่เพียงชั่วพริบตาในสายแม่น้ำที่ยาวเหยียดแห่งประวัติศาสตร์ แต่ก็เพียงพอที่จะทำให้เราได้เห็นถึงโฉมหน้าอย่างแท้จริงของสื่อมวลชนรายหนึ่ง -- แม้แต่นิตยสารที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่ประจักษ์อย่าง “The Economist”

ในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งเป็นปีที่ The Economist กล่าวหาว่าประเทศจีนกำลัง “ถดถอย” แต่เป็นปีเดียวกันกับที่ท่านเติ้งเสี่ยวผิงได้แสดงปาฐกถาครั้งสำคัญในระดับประวัติศาสตร์ “ปาฐกถาการตรวจงานภาคใต้ - เริ่มสตาร์ทการปฏิรูปและเปิดประเทศระลอกใหม่ของประเทศจีน” ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิรูปครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 ถึงปี 2012 ก็คือปีที่ The Economist เขียนไว้ว่าเป็น 10 ปีแห่ง “ยุทธศาสตร์ลับๆ ล่อๆ ตบตา” แต่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจีน (GDP) เพิ่มขึ้น 4 เท่าตัว ถ้าหากคำนวณตามหลักภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ หรือ ประสิทธิภาพของเงิน (PPP) ประเทศจีนได้กลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลกแล้วตั้งแต่นั้น สื่อที่ชอบสร้างภาพแง่ลบให้กับประเทศจีนยังมีอีกหลายเจ้า ไม่เพียงแค่นิตยสาร The Economist รายเดียวเท่านั้น แต่สื่อที่น่าจะสามารถเป็นตัวแทนของสื่อหลักในซีกโลกตะวันตก ที่ได้ใช้ความพยายามในการรายงานข่าวเหตุการณ์สำคัญในระดับประวัติศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการ “ฟื้นฟูความยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์จีน” ด้วยรูปแบบของ “การแสดงละครกลุ่ม”

การประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 19 ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน มีความหมายที่สำคัญและพิเศษยิ่ง อยู่ตรงที่การสามารถแจ้งล่วงหน้าถึงอนาคตของประเทศจีนและทั่วทั้งโลกอันมีขอบข่ายที่กว้างขวางตามประเพณีแล้ว ทุกครั้งที่มีการประชุมสมัชชาใหญ่ผู้แทนพรรคฯ ทั่วประเทศ ก็มักจะมีการวาดภาพพิมพ์เขียวแห่งแผนการพัฒนาประเทศในอีก 5 ปีข้างหน้า แต่สำหรับสมัชชาใหญ่ของพรรคฯ ครั้งที่ 19 กลับมีการวางเป้าหมายแห่งการพัฒนาตั้งแต่วันนี้จนถึงปี ค.ศ. 2050 สภาพการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นสักหนึ่งในรอบหลายสิบปี ครั้งที่แล้วได้เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 8 ในศตวรรษที่ 20 ในยุคที่ท่านเติ้งเสี่ยวผิงได้ตั้งเป้าหมายการสร้างสรรค์สังคมสมบูรณ์พูนสุขเป็นเป้าหมายของชาติ โดยท่านได้ใช้คำศัพท์โบราณจีนลัทธิขงจื้อคำว่า “เสี่ยวคัง” (ความสุขขนาดย่อม) มาวาดฝันแห่งความเจริญรุ่งเรืองอย่างถ้วนหน้าและสังคมมีเสถียรภาพมั่นคง สรุปโดยรวมก็คือ ได้กำหนดเป้าหมายในระยะที่หนึ่ง ตั้งเป้าว่าจะพยายามทำให้ประชาชนชาวจีนมีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรเพิ่มขึ้นถึงระหว่าง 800-1000 ดอลลาร์สหรัฐ/ปีภายในปี ค.ศ. 2000 แล้วอะไรนะ? แค่ 800 ดอลลาร์หรือ? ถึงจะหักลบปัจจัยด้านเงินเฟ้อ ปัจจุบันแรงงานต่างถิ่นที่ยากจนมาทำงานที่นครเซี่ยงไฮ้ รายได้ต่อเดือนก็ไม่ต่ำกว่า 800 ดอลลาร์สหรัฐแล้ว ถ้าหากมีความขยันแบบทั่วไป แต่สำหรับยุคปี ค.ศ. 1980 ขณะนั้น

ประชาชนชาวจีนมีรายได้เฉลี่ยตลอดทั้งปีก็แค่คนละ 250 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ดังนั้น ท่านตั้งเสียผิงจะตั้งเป้าให้เพิ่มขึ้นอีก 4 เท่าตัว ในยุคนั้นยังถูกมองว่าเหมือนกับ “โศกนาฏกรรมของแม็คเบ็ธ...ผู้ทรยศ -- ช่างไม่รู้จักประเมินกำลังของตนเองเสียเลย”

แต่แล้ว ตั้งเสียผิงหาใช่ตัวละคร”แม็คเบ็ธ” บนปลายปากกาของวิลเลียม เชกสเปียร์ วิสัยทัศน์ของท่านตั้งเสียผิงได้กลายเป็นความจริง ปัจจุบันประเทศจีนได้เข้าสู่ยุคแห่งความสมบูรณ์พูนสุขอย่างถาวรแล้ว ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงถึงเกือบ 1 หมื่นดอลลาร์สหรัฐ กลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลก สังคมที่มีแต่บรรยากาศแห่งความมุ่งมั่นที่จะทะยานสู่ความเจริญก้าวหน้า กำเนิดผู้ประกอบการน้อยใหญ่มากมายในระดับชั้นนำของโลก รวมถึงบรรดาบริษัทที่ให้บริการด้านระบบอินเทอร์เน็ต ประเทศจีนยังได้รับการพัฒนาภาคส่วนต่างๆ อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เช่น ภาคการแพทย์สาธารณสุข วัฒนธรรมการศึกษา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและระดับคุณภาพชีวิต ฯลฯ ซึ่งเป็นความเจริญสูงสุดที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในอดีต

ในช่วยรอยต่อที่สำคัญแห่งประวัติศาสตร์นี้ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนได้เปิดประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 19 โดยท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ประกาศในพิธีเปิดการประชุมครั้งนี้ว่า จะให้ทั่วประเทศเข้าสู่สังคมสมบูรณ์พูนสุขหรือ “เสี่ยวคัง” ภายในเวลาอีก 5 ปีข้างหน้าเท่านั้น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มายืนอยู่ที่จุดเริ่มต้นใหม่แห่งประวัติศาสตร์ มีการตั้งเป้าหมายใหม่ว่า ภายในกลางศตวรรษนี้ หรือก่อนถึงปี ค.ศ. 2050 ประเทศจีนจะก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการฟื้นฟูความยิ่งใหญ่แห่งชาติพันธุ์จีน

รายงานต่อที่ประชุมที่ท่านเลขาธิการใหญ่สีจิ้นผิงได้นำเสนอ ประกอบด้วย 13 ส่วน แต่ละส่วนถูกแบ่งย่อยลงมาเป็นบทเป็นวรรค มีวาระหัวข้อตั้งแต่ที่พักอาศัยไปจนถึงการบริการการแพทย์ จากวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีไปจนถึงภาคส่วนการป้องกันประเทศ จากปัญญาประดิษฐ์ (AI) ไปจนถึงเศรษฐกิจแบ่งปัน ซึ่งแจกแจงรายละเอียดเป้าหมายไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นี่ไม่ใช่สโลแกนของบารัค โอบามาที่ชอบตะโกนว่า “YES WE CAN” (ใช่...เราทำได้) หรือ “Make America Great Again” (ทำให้อเมริกายิ่งใหญ่อีกครั้ง) แต่เป็นการตั้งเป้าหมายระยะกลาง ซึ่งมีความชัดเจนที่จะต้องบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมทั้งหมดในปี ค.ศ. 2035

สำหรับนักศึกษาที่ทำการวิจัยเรื่องการเมืองเป็นอาชีพ ถ้าหากจะอ่านรายงานฉบับนี้ให้จบและเข้าใจอย่างถ่องแท้ก็ยังคงเป็นเรื่องยากที่ทำหายขีดความสามารถ สำหรับบุคคลทั่วไปก็ยังไม่ต้องพูดถึง เพื่อช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ข้าพเจ้าขอสรุปสาระสำคัญของรายงานฉบับนี้เป็น 4 ด้านย่อๆ ดังนี้:

การประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนครั้งนี้ ได้ทำการวางแผนใน 30 ปีข้างหน้า สู่เป้าหมายการสร้างสังคมสมบูรณ์พูนสุขอย่างถาวร และกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์สู่การฟื้นฟูความยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์จีน เป็นการเขียนแบบแปลนพิมพ์เขียวที่ยิ่งใหญ่ในการสร้างสรรค์สังคมนิยมยุคใหม่ที่มีเอกลักษณ์ในแบบฉบับประเทศจีน เพื่อให้สะดวกต่อการเรียบเรียง เราขอเรียกย่อ ๆ ว่า “กระบวนการยุทธศาสตร์สีจิ้นผิง”

ประการที่ 1 ภาคเศรษฐกิจ ใน “กระบวนยุทธของสีจิ้นผิง” ได้เสนอขึ้นมาว่า เมื่อถึงปี ค.ศ. 2035 ประเทศจีนจะสามารถบรรลุเป้าหมายสร้างสรรค์สังคมนิยมที่มีความทันสมัยในขั้นพื้นฐาน ทำให้ประชากรกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น และบนพื้นฐานนี้ จะทำให้เศรษฐกิจสังคมจีนเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องยาวไปถึงปี 2050 ในบริบทของศัพท์การเมืองของประเทศจีน นี้หมายถึงจะทำให้ภาคเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของประเทศจีนพัฒนาขึ้นทัดเทียมระดับประเทศที่พัฒนาแล้วมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อประชากรจะเพิ่มขึ้นอีก 2.5-3 เท่าตัวเมื่อเทียบกับปัจจุบัน หรือเพิ่มขึ้นเป็นคนละ 3 หมื่นดอลลาร์สหรัฐ ถ้าหากพัฒนาต่อไปตามความเร่งเช่นนี้ ประเทศจีนจะแซงหน้าประเทศสหรัฐอเมริกาภายในปี ค.ศ. 2035 ซึ่งก็คือได้กลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลกอย่างเป็นทางการและไม่มีข้อสงสัย

ประการที่ 2 ความยั่งยืน ท่านสีจิ้นผิงได้ชี้แนะอย่างแหลมคมว่า ปัจจุบันความขัดแย้งของสังคมในประเทศจีนได้เปลี่ยนไปจาก “ความขัดแย้งระหว่างความต้องการด้านวัตถุและวัฒนธรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของประชาชนที่ขัดแย้งกับกำลังการผลิตของสังคม” กลายมาเป็น “ความขัดแย้งระหว่างความต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกวันที่ขัดแย้งกับการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่ทั่วถึง” ท่านสีจิ้นผิงจึงดำริว่า ต้องรวบรวมสรรพกำลังทุกส่วนในการทำสงครามเอาชนะความยากจน ซึ่งเป็นระยะที่ต้องทุ่มสุดตัวเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างตรงประเด็นที่สุด ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่รวดเร็ว สร้างหลักประกันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลอดระยะเวลา 5 ปีหลังจากที่มีการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคฯ ครั้งที่ 18 เป็นต้นมา ทำให้ประชากรชาวจีนกว่า 60 ล้านคนหลุดพ้นจากความยากจน ตามศัพท์การเมืองของจีนที่เรียกว่า “ถอดหมวกดีตรายากจนทิ้งไป” ถ้าหากการพัฒนายังเป็นไปตามอัตราเร่งเช่นนี้ ประชากรกลุ่มผู้ยากจนอีกนับสิบล้านคน จะสามารถหลุดพ้นความยากจนได้ภายในปี 2022 ซึ่งก็คือก่อนถึงการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคในครั้งถัดไป ปัญหาสภาพแวดล้อมถือเป็นภัยคุกคามที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ท่านสีจิ้นผิงได้นำเสนอแผนในรายงานการประชุมครั้งนี้ว่า ได้วางแผนปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่หลวง เน้นย้ำการสร้างระบบพลังงานที่มีความมั่นคงปลอดภัยสูง พร้อมทั้งยกระดับความเข้มข้นในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม ตั้งเป้าว่าภายใน 20 ปีข้างหน้าจะต้องแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมระบบนิเวศของจีนให้ดีขึ้นอย่างถาวร

ประการที่ 3 ประเทศจีนตัวจริงกำลังจะเปิดตัว เนื่องจากสภาพสังคมแบบสมบูรณ์พูนสุขอย่างถาวรหน้าได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาเรียบร้อยแล้ว หมายถึงยุคแห่งเติ้งเสี่ยวผิงได้ปิดฉากลงอย่างสำเร็จงดงาม นโยบายการต่างประเทศของจีนที่เน้น “เจียมเนื้อเจียมตัวไม่ออกนอกหน้า” กำลังจะเข้าสู่วาระสุดท้ายเช่นกัน ท่านสีจิ้นผิงได้ประกาศความริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (One Belt One Road) เป็นแนวนโยบายต่างประเทศใหม่ที่มีขนาดและลักษณะภูมิศาสตร์ครอบคลุมใหญ่โตมาก แทบจะทัดเทียมกับแผนมาร์แชลล์ หรือแผนงานฟื้นฟูยุโรป ด้วยเหตุนี้ ประเทศจีนจะขับเคลื่อนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยจักรกลการสร้างสรรคสังคมนิยมขั้นพื้นฐาน หยิบยื่นประสบการณ์อันทรงคุณค่าที่สามารถนำไปปรับใช้ได้และกำลังการผลิตสังคมนิยมขั้นพื้นฐานของจีน ส่งมอบให้กับบรรดาประเทศที่พัฒนาและประเทศที่เจริญพัฒนาแล้ว แต่ในขณะเดียวกัน ประเทศจีนจะดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่มีลักษณะเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างกัน

ในระดับสาระใส่ใน เมื่อเทียบเคียงกับนโยบายต่างประเทศของซีกโลกตะวันตกในตลอด 25 ปีที่ผ่านมาซึ่งเน้น “การส่งออกโมเดลรูปแบบ” ประเทศจีนจะไม่ใช้ลัทธิสากลนิยม (Universalism) ซึ่งไม่เหมือนกับซีกโลกตะวันตกที่เน้นการขับเคลื่อนกฎกติกาด้านเศรษฐกิจและการเมืองแบบลัทธิเสรีนิยมใหม่ควบคู่กับค่านิยมในแบบเดียวกันมาสร้างความเป็นเอกภาพทั่วโลก ท่านสีจิ้นผิงได้เสนอบรรณพายุทศวรรษใหม่ของการขับเคลื่อนโลกาภิวัตน์ โดยเน้นการ “สร้างความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน” บนพื้นฐานของการไม่สร้างผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ ซึ่งท่านสีจิ้นผิงตั้งชื่อให้กับกระบวนยุทธนี้ว่า “การสร้างสรรค์โชคชะตากรรมร่วม” นับจากนี้ สำหรับกระแสโลกาภิวัตน์ ภาคนักคิดทั่วโลกจะเปิดเข้าสู่ศักราชใหม่แห่งการแสดงออกที่หลากหลายได้อย่างอิสระ ซึ่งตรงกันข้ามกับรูปแบบของซีกโลกตะวันตกที่ทำให้ทั่วโลกทั้งปั่นป่วนและสับสนงุนงง จึงถือเป็นเรื่องที่ดี

ประการที่ 4 การเล่าเรื่องในแบบฉบับจีนยุคใหม่ ในภาคส่วนการสร้างทฤษฎีความคิดของโลกยุคนี้ ไม่มีทฤษฎีใดที่เพียงพอต่อการนำมาอธิบายว่า ทำอย่างไรให้อำนาจอธิปไตยของประเทศชาติสามารถเจริญรุ่งเรืองหรือล่มสลายไป ดังนั้น ในเอกสารรายงานสู่ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 19 ท่านสีจิ้นผิงจึงเสนอว่า “ให้เล่าเรื่องของประเทศจีนให้ดี” ถ้าหากซีกโลกตะวันตกตระหนักว่าเงื่อนไขสำคัญพื้นฐานของประเทศที่พัฒนาแล้วในยุคสมัยใหม่คือการที่ทุกคนมีสิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้งคนละหนึ่งคะแนน และทุกอย่างเป็นของเอกชนแล้วเหตุใดประเทศจีนกลับประสบความสำเร็จได้โดยไม่ได้ปฏิบัติตาม “คู่มือ” ฉบับนี้ แล้วเหตุใดประเทศอื่นๆ ที่เพียรพยายามในการกัญยาสูตรนี้แล้วกลับไม่สามารถเยียวยารักษาโรคร้ายของตนเองได้? ในตลอด 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศจีนประสบความสำเร็จอย่างเป็นเลิศในการผสมผสานกลไกระบบสังคมนิยมกับระบบเศรษฐกิจการตลาด ซึ่งเป็นสองปัจจัยที่ “ขัดแย้งกันในตัว” ในสายตาของนักวิจารณ์ของนิตยสาร The Economist ประเทศจีนทำได้อย่างไร? ท่านสีจิ้นผิงได้เน้นย้ำถึงวัฒนธรรมประเพณีที่มีความสำคัญยิ่งยวด ซึ่งไม่เคยมีผู้นำประเทศจีนในอดีตเคยเน้นย้ำเช่นนี้มาก่อน ในขณะที่เดียวกัน ท่านก็ยังคงย้ำว่าจะยึดมั่นในทฤษฎีลัทธิมาร์กซ์ที่นำมาปรับใช้ในสังคมจีนยุคสมัยใหม่อย่างไม่หวั่นไหว เราจะสามารถทำให้ลัทธิมาร์กซ์สามารถผสมผสานเข้ากับอารยธรรมจีนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5000 ปีได้หรือไม่ ทำให้เกิดเป็น “เรื่องเล่าใหญ่” ของประเทศจีนที่ควบคู่กันระหว่างสองปัจจัยที่สุดท้ายเหมือนชุดคุณน้ำเสร็จเมื่อน้ำไหลมาบรรจบกัน นี้ไม่ถึงกับเป็นภารกิจแบบ Mission Impossible เมื่อ 1000 กว่าปีก่อน ประเทศจีนก็เคยเกิดปรากฏการณ์ความเชื่อมประสานอย่างลงตัวระหว่างการปกครองภายใต้ทฤษฎีลัทธิขงจื้อ ที่ผสมผสานเข้ากับพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นหลักปรัชญาที่รับมาจากภายนอก เป็นกระบวนการหล่อหลอมเชื่อมประสานกันที่ต้องใช้เวลานานนับร้อยปี และแนวคิดทฤษฎีของซีกโลกตะวันตกไหลเข้าสู่ประเทศจีนจนถึงปัจจุบันก็ได้ผ่านเวลาเป็นร้อยปีมาแล้ว รวมถึงลัทธิมาร์กซ์ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาหลักปรัชญาจากต่างประเทศที่เข้ามาสร้างบทบาทอิทธิพลทางความคิดต่อประเทศจีนด้วย ท่านสีจิ้นผิงได้ตัดสินใจเปิดประตูสู่ศักราชใหม่ “ลัทธิมาร์กซ์ที่พัฒนาไปในแบบฉบับประเทศจีน” ซึ่งจะเป็นยุคที่ใหม่เอี่ยม นับจากเกิดกระบวนกรยุคเรื่องปัญญาของยุโรปจนถึงปัจจุบัน ทั่วโลกได้เฝ้ารอคอยอย่างใจจดใจจ่อและคาดหวังสูงต่อการปรับเวอร์ชันของหลักคิดทฤษฎีการปกครองครั้งใหญ่ อย่าง

ที่เป็นไปแล้วในวันนี้ ซึ่งในอดีตแทบไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน นี้อาจถือว่าเป็นคุณูปการแห่งยุคที่ยิ่งใหญ่ของระบอบสังคมนิยมของประเทศจีนที่ส่งมอบแนวความคิดใหม่ให้กับทั่วโลก

สรุปแล้ว พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนได้ดำเนินการขับเคลื่อนการปรับตัวและปฏิรูปตนเองจากภายใน อันเป็นการแสดงถึงขีดความสามารถอย่างไม่ธรรมดาในการปรับตัวให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เมื่อ 5 ปีก่อน โลกภายนอกมองว่าปัญหาทุจริตประพัตติมิชอบจะเป็นภัยคุกคามที่ใหญ่ที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อฐานะการเป็นพรรครัฐบาลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน หลังจากการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 18 ประเทศจีนได้เปิดแนวรบปฏิบัติการณ์ต่อต้านทุจริตที่แข็งแกร่งรุนแรงที่สุดเป็นประวัติการณ์ มีระดับความเข้มข้นและเข้มงวดที่หลายคนนึกไม่ถึงตั้งแต่ต้น ส่วนการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งนี้ จะขับเคลื่อนการปฏิรูปภาคการเมืองของประเทศจีนในระลอกใหม่ และรัฐยังคงเน้นความเข้มข้นของปฏิบัติการจู่โจมพฤติกรรมทุจริตประพัตติมิชอบในวงราชการต่อไป ประเทศจีนไม่มีระบอบหลายพรรคการเมืองมาลงเลือกตั้ง การปกครองนำพาประเทศโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนก็คือระบบการเมืองการปกครองของประเทศจีน ความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน จะเป็นตัวกำหนดชี้วัดโชคชะตากรรมของประเทศชาติ ปัจจุบันทุกๆ ตัวชี้วัดได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนยังคงมีพลังชีวิตที่สดใสและกระปรี้กระเปร่าอย่างทรงพลัง

ถ้าหากมองว่าการทำนายอนาคตก็เหมือนกับการเล่นการพนัน ในรอบต่อไปก็คงจะเป็นรอบที่บรรดานักวิจารณ์การเมืองทั่วโลกมารวมกันทิ้งไพ่พนันกันต่อ ต้องยอมรับว่า ถ้าหากจะไล่เรียงปัญหาปัจจัยที่อาจทำให้ประเทศจีนหลุดจากเส้นทางหลัก ก็คงจะเขียนรายการได้อย่างยาวเหยียดเช่นกัน ก็เหมือนกับคำอธิบายสุดท้ายของข้อแนะนำนักลงทุนในตลาดหุ้น “ทุกๆ การลงทุนล้วนมีความเสี่ยง” และบริษัทผู้นำหุ้นเข้าตลาดก็มักจะไล่เรียงปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ขึ้นมา แต่น้อยคนนักที่จะมาไล่อ่านพิจารณาความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าก็คงจะไม่อธิบายมากมายในประเด็นนี้ เนื่องด้วยผลประกอบการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนมักจะย้อนแย้งไปกับการวิจารณ์วิจฉัยของนิตยสาร The Economist โดยมีสถิติความย้อนแย้งที่เห็นได้ชัดเป็นบทพิสูจน์ เราจึงมีความเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า ท่านสีจิ้นผิงจะนำพาประเทศจีนและทั่วโลกเดินไปสู่ทิศทางที่สดใสงดงามกว่าเดิมอย่างแน่นอน

“อเมริกาต้องมาที่หนึ่ง” มิได้หมายความว่า “ประเทศจีนต้องมาเป็นอันดับสุดท้าย”
“美国第一”并不意味着“中国最后”

เมื่อวันที่ 6 เมษายน ปี ค.ศ. 2017 ตามเวลาท้องถิ่นของประเทศสหรัฐอเมริกา ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้เดินทางไปที่เมือง West Palm Beach แห่งรัฐฟลอริดาประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเข้าพบกับนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีประเทศสหรัฐอเมริกา ถ้าหากท่านคุ้นชินในวัฒนธรรมจีน น่าจะรู้สึกได้อย่างไม่ยากว่า การพบปะระหว่างสองผู้นำโลกในครั้งนี้มีความพิเศษมาก สำหรับประเทศจีนซึ่งเน้นพิธีรีตองด้านประเพณีปฏิบัติ มักจะให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการขั้นตอนและพิธีกรรมที่จำเป็นในงานการทูตระหว่างประเทศ แต่ครั้งนี้ ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้เลือกที่ใช้รูปแบบการเข้าพบปะแบบการเยือนเพื่อ

ทำงาน แคมป์ยังเดินทางไกลไปหาท่านประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ด้วยตนเอง เลี้ยงพิธีรีตองทางการทูตที่ซับซ้อนถ้าหากเป็นการเยือนอย่างเป็นทางการ แคมป์ยังเลือกเป็นสถานที่ในลักษณะบ้านในสวนส่วนตัวซึ่งไม่เป็นการมากนัก เป็นการแสดงถึงมารยาทความนอบน้อมและความเป็นมิตรอย่างสูงต่างๆ ที่เป็นผู้นำประเทศสูงสุด และเพื่อตอบแทนความนอบน้อมนี้ ท่านโดนัลด์ ทรัมป์ได้ทำการต้อนรับดูแลท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงอย่างดีเป็นเวลาสองวันรวดภายใน Mar-a-Lago Club การต้อนรับในระดับสูงสุดเช่นนี้จนถึงปัจจุบันมีเพียงผู้นำประเทศสองท่านที่เคยได้รับ นอกจากประธานาธิบดีสีจิ้นผิงแล้ว ก็ยังมีอีกท่านคือนายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีประเทศญี่ปุ่น ซึ่งประเทศญี่ปุ่นถือเป็นภาคีความร่วมมือที่สนิทใกล้ชิดที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกาในทวีปเอเชีย มีรายงานข่าววงในเผยว่า นายเร็กซ์ ทิลเลอร์สัน รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อที่จะสามารถเข้าร่วมการประชุมปะหาวหรือระหว่างสองประธานาธิบดีรอบนี้ ถึงกับเปลี่ยนแปลงกำหนดการเข้าร่วมการประชุมครั้งสำคัญของกลุ่มประเทศสมาชิกนาโต้ (NATO)แบบเอาอกันดื้อๆ

นอกจากสาธยายความลำคานเล็กน้อยต่อปัญหาการค้าระหว่างจีน-สหรัฐและปัญหาเกาหลีเหนือผ่าน Twitter แล้ว ประธานาธิบดีทรัมป์ได้แสดงความยินดีอย่างเร่าร้อนเป็นพิเศษในการพบปะกับท่านสีจิ้นผิงที่ Mar-a-Lago Club ประธานาธิบดีทรัมป์ยังให้สัมภาษณ์กับนิตยสาร The Economist บอกว่าเขา “เคารพนับถือเป็นการพิเศษต่อท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิง... รวมถึงเคารพนับถือต่อประเทศจีนเป็นอย่างยิ่ง” พร้อมทั้งคาดหวังว่า ผู้บริหารสูงสุดของประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาจะสามารถบรรลุถึง “เรื่องราวบางประการที่เต็มไปด้วยความหักมุมแบบละคร...และล้วนเป็นเรื่องที่ตีเยี่ยมสำหรับทั้งสองประเทศ จะเกิดขึ้น”

เมื่อหลายเดือนก่อน ระหว่างที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ร่วมการแข่งขันในการเลือกตั้ง เคยตำหนิติเตียนประเทศจีนด้วยคำพูดที่รุนแรงมาก หลังจากที่ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีแล้ว ก็แสดงความเห็นในฐานะประธานาธิบดี สงสัยต่อนโยบายพื้นฐาน “จีนเดียว” ของประเทศจีน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน แทบจะร่วงลงไปถึงระดับจุดเยือกแข็ง แล้วปัจจุบันเหมือนฟังผ่านฤดูหนาวอันหนาวเหน็บบรรยากาศความสัมพันธ์เริ่มฟื้นคืนความอุ่น เหมือนกำลังจากเข้ามาถึงเมืองลับแลที่มีหมู่บ้านดอกท้อซ่อนอยู่ในป่าต้นหลิว เราสามารถรับรู้ได้ว่า มีเรื่องราวอะไรบ้างประกอการกำลังอยู่ในกระบวนการเตรียมให้เกิด แล้วผู้นำประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลกสองท่านนี้ จะร่วมกันสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ที่สำคัญที่สุดในยุคนี้ได้อย่างไร?

ไม่มีข้อสงสัยใดๆ ในระหว่างประเทศสุดยอดมหาอำนาจเพียงรายเดียวในยุคนี้กับประเทศที่ผงาดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุดในโลก การแข่งขันและเผชิญหน้ากันเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ถ้าหากทำการวิเคราะห์เจาะลึกอย่างมีสติก็จะได้พบกับบทสรุปอย่างไม่ยาก นั่นคือผลประโยชน์ร่วมระหว่างจีนกับสหรัฐที่ซับซ้อนกันยิ่งมายิ่งเยอะ ซึ่งไม่ใช่ยิ่งมายิ่งน้อย

เรามาดูภาพใหญ่ในระดับมหภาคก่อน ถึงแม้ว่ามีปัจจัยเชิงลบมากมาย แต่โดนัลด์ ทรัมป์ก็ยังสามารถประสบความสำเร็จได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา มองไปที่ต้นเหตุ หมายถึงสหรัฐอเมริกากำลังเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ตลอด 30 กว่าปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจระดับโลกได้รับอานิสงค์อย่างมากมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ แต่สำหรับชนชั้นกลางในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งกำลังสำคัญของสังคม

กลับกำลังเผชิญกับปัญหาขาลง -- พร้อมๆ กับอาการขาลงของความศรัทธาเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของ ประชากรในสังคมสหรัฐอเมริกาที่กำลังถดถอย ถ้าหากรัฐบาลของโดนัลด์ ทรัมป์ต้องการให้ “Make America Great Again” (ทำให้อเมริกายิ่งใหญ่อีกครั้ง) อย่างแท้จริง ก็ต้องวางน้ำหนักการทำงานไปที่การสร้างสรรค์ ประเทศขึ้นมาใหม่จากภายใน ละทิ้งการไปขายความคิดประชาธิปไตยในต่างประเทศ นโยบายระหว่างประเทศ ของสหรัฐอเมริกาควรที่จะวางความสำคัญเร่งด่วนไว้กับเรื่องสุขภาพภายในของประเทศ ประเทศจีนเป็น ประเทศคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงเป็นประเทศเจ้าหนี้ของสหรัฐอเมริกาด้วยการที่ทรัมป์ต้องการ “Make America Great Again” สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องใช้กลไกทางการค้ากับประเทศจีน ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองให้มากที่สุด

ย้อนกลับมามองประเทศจีน กำลังเข้าสู่ยุคที่เป็นบุญแจ่มสำคัญ การปฏิรูปเศรษฐกิจและการขยายตัว อย่างรวดเร็วได้สร้างผลกำไรอย่างงามในระลอกแรก ซึ่งผลกำไรงามระลอกนี้ได้ถูกปล่อยออกมาจากระบบจน หมดแล้ว ประเทศจีนยังต้องการบรรลุเป้าหมายสังคมสมบูรณ์พูนสุขอย่างถ้วนหน้าเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2020 เป็นต้นไป จึงจำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมรอบนอกประเทศที่สันติและมีเสถียรภาพ ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลจีน สามารถทุ่มเทสรรพกำลังไปปรับมือความท้าทายที่หนักกว่า ด้วยเหตุนี้ ประเทศจีนมีความต้องการที่จะประสาน ความร่วมมือกับประเทศสหรัฐอเมริกา

ในขั้นต่อไป ขอวิเคราะห์ดูว่าประเทศจีนกับสหรัฐอเมริกามีโอกาสใดบ้างที่จะบรรลุผลสำเร็จการ ซื้อขาย ในด้านการค้า ถ้าหากความสำคัญเร่งด่วนทางผลประโยชน์ของคู่เจรจาทั้งสองฝ่ายมีความแตกต่างกัน เมื่อมาเจรจากันก็จะสามารถบรรลุข้อตกลงสำเร็จได้ง่ายกว่า นั่นหมายถึง ถ้าหากฝ่าย ก เห็นว่าคุณค่าบาง ประการสำคัญมาก ในขณะที่ฝ่าย ข มองว่าคุณค่าผลประโยชน์อื่นๆ ที่ต่างจากความคิดของฝ่าย ก มีความสำคัญเร่งด่วนกว่า ก็จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการปรับท่าทีของทั้ง สองฝ่ายได้อย่างง่ายดาย

ทีนี้เรามาดูรายการแลกเปลี่ยนค้าขายของทรัมป์ ความสำคัญเร่งด่วนของประเด็นต่างๆ ของคุณ ทรัมป์น่าจะถูกจัดวางตามลำดับดังนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นเรื่องของการค้าและอัตราการว่างงาน ประเด็นที่ มีความสำคัญอันดับที่สองน่าจะเป็นปัญหาเกาหลีเหนือ แล้วถัดไปก็น่าจะเป็นเรื่อง การสร้างระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาขึ้นมาใหม่ และอันดับต่อไปคือเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้ ซึ่งรัฐบาลของโดนัลด์ ทรัมป์ มองว่าปัญหาความเสียดุลการค้าน่าจะเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงที่สุดต่อผลประโยชน์ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีทรัมป์จำเป็นต้องสร้างผลงานให้เห็นความคืบหน้าอย่างชัดเจนใน ประเด็นแก้ไขปัญหาการค้าและการว่างงานของชนชั้นกลาง จึงจะตอบใจทหประชาชนผู้สนับสนุนที่ลงคะแนน ให้ เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้รู้สึกถึงภัยคุกคามของเกาหลีเหนือที่มีต่อความปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นน่าจะมีการวางปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือมีความสำคัญเร่งด่วนอันดับสองรองกับปัญหา การค้าระหว่างประเทศ และเป็นปัญหาระดับต้นๆ นอกจากนั้น ประเด็นที่ประธานาธิบดีทรัมป์ต้องการ

พิจารณาเป็นการเร่งด่วนในการแลกเปลี่ยนท่าทีกับประเทศจีนก็คือปัญหาการเสริมสร้างสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานและปัญหาทะเลจีนใต้

แล้วรายการแลกเปลี่ยนท่าทีของฝ่ายประธานาธิบดีสีจิ้นผิงล่ะ? สิ่งที่ท่านให้ความสำคัญที่สุดน่าจะเป็นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยในภูมิภาค ถ้าหากไม่มีหลักประกันด้านสันติภาพในสภาพแวดล้อมรอบด้านที่เป็นหลักประกันต่ออำนาจอธิปไตยและผลประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ ประเทศจีนจะไม่สามารถมีการพัฒนาที่ดี ไม่ว่าจะประเด็นการแข่งขันระหว่างประเทศจีนกับประเทศญี่ปุ่น ประเด็นข้อพิพาทความขัดแย้งแฝงในทะเลจีนใต้ และเสถียรภาพความปลอดภัยของคราบสมุทรเกาหลี ดังนั้นประเทศจีนและประเทศสหรัฐอเมริกาล้วนต้องการความร่วมมือ และภูมิภาคพื้นที่ข้างต้นที่กล่าวมา เป้าหมายหลักของประเทศจีนคือต้องพยายามหลีกเลี่ยงการเกิดสงคราม

ในลิสต์รายการในมือของท่านสีจิ้นผิง สิ่งที่ได้จัดเป็นรายการเร่งด่วนอันดับสองน่าจะเป็นการหลีกเลี่ยงสงครามทางการค้า เนื่องจากในช่วงที่การขยายตัวของเศรษฐกิจมีแนวโน้มซบเซาลง ประเทศจีนไม่อยากจะจมปลักในประเด็นสงครามทางการค้า ยิ่งไม่ต้องพูดถึงว่าคู่ต่อกรเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนการขยายโครงการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับโลกภายนอก ผ่านโครงการความริเริ่ม One Belt One Road และประเด็นของธนาคารเพื่อการลงทุนด้านสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาจจัดอยู่ในอันดับความสำคัญที่สาม

เราสามารถทำการทดลองจินตนาการคาดเดาในสถานการณ์ขั้นต่อไปของการค้าระหว่างประเทศจีนกับสหรัฐอเมริกา ประเทศจีนสามารถสนองความต้องการของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ในหลายๆ ด้าน ประเทศจีนกำลังปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในเชิงรุก เพื่อหลุดพ้นจากการพึ่งพาเศรษฐกิจการส่งออกอย่างทีละขั้น ในตลอดหลายปีที่ผ่านมา มูลค่าการค้าระหว่างประเทศจีนกับสหรัฐอเมริกาเฉพาะส่วนที่ประเทศจีนนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา มีอัตราการเพิ่มขึ้นสองเท่าเมื่อเทียบกับอัตราการเพิ่มของภาคส่งออก ประเทศจีนอาจยินยอมที่จะลดการส่งออกสินค้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับหนึ่ง และเพิ่มการนำเข้าสินค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วยลดการขาดดุลทางการค้าของสหรัฐอเมริกา และประเทศก็อาจเพิ่มการลงทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ช่วยให้ภาคประกอบการบางส่วนของสหรัฐอเมริกาสามารถเพิ่มโอกาสการจ้างงาน ผู้นำประเทศของทั้งสองฝ่ายอาจขับเคลื่อนการทำข้อตกลงภาคการลงทุนระหว่างสองฝ่าย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมมือด้านภาคลงทุนในลักษณะนี้ ข้อตกลงเช่นนี้ยังจะช่วยเพิ่มผลประโยชน์ส่วนได้ของวิสาหกิจชาวอเมริกันที่ดำเนินธุรกิจในประเทศจีน

ประเทศจีนครอบครองกำลังการผลิตและแหล่งทุนขนาดใหญ่ สามารถช่วยเหลือประธานาธิบดีทรัมป์ในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อนำไปสู่การฟื้นฟูชาติตามนโยบายของทรัมป์ ด้วยเงื่อนไขความร่วมมือที่น่าจะค่อนข้างดีเยี่ยม ธนาคารเพื่อการลงทุนสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานเอเชียอาจมอบความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งทุนให้กับประเทศสหรัฐอเมริกา

เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทน ประเทศสหรัฐอเมริกาอาจสามารถแสดงบทบาทที่เป็นมิตรยิ่งขึ้น ในการช่วยให้ประเทศจีนสร้างเสถียรภาพความปลอดภัยในภูมิภาครอบๆ ประเทศจีน เนื่องจากยุทธศาสตร์ Pivot to Asia (หันหน้าไปสู่เอเชีย) ของประธานาธิบดีบารัค โอบามา แทบจะล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง โดยที่สหรัฐอเมริกาแทบจะไม่ได้ผลประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นขึ้นเป็นอันจากยุทธศาสตร์นี้ ในประเด็นปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ รัฐบาลของประธานาธิบดีบารัค โอบามา ได้ทุ่มเทต้นทุนทรัพยากรด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Political) มากมายมหาศาลสำหรับประเด็นนี้ แต่สิ่งที่ได้รับตอบแทนคือ ไม่ว่าจะประเทศฟิลิปปินส์หรือมาเลเซีย ล้วนมีการเปลี่ยนท่าทีแบบ 180 องศา ทั้งสหรัฐอเมริกาหันไปประจบประเทศจีนเรียบร้อย ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศจีนกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรให้ประเทศคู่กรณีเจรจาแก้ไขกันเอง ในกรณีส่วนใหญ่ เมื่อทั้งสองฝ่ายได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่เป็นผลประโยชน์ที่สหรัฐให้ความสำคัญ อย่างเช่นประเด็นการเดินทางผ่านน่านน้ำผืนน้ำอย่างอิสระ

สำหรับประเด็นปัญหาได้หวั่น ถึงแม้ว่าประธานาธิบดีทรัมป์เคยแสดงท่าทีสงสัยต่อนโยบาย “จีนเดียว” แต่เขาก็เลือกที่จะหยุดยั้งความวิกฤตของปัญหานี้ด้วยการหยุดม้าที่ปากเหว ดังนั้น ประเด็นหลักที่เป็นจุดลงทุนแห่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาล้วนมีหลักประกันแล้ว ทรัมป์น่าจะสนับสนุนให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับญี่ปุ่นมุ่งไปในทิศทางความร่วมมืออย่างเป็นมิตร ในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ประธานาธิบดีทรัมป์ได้กล่าวเตือนนายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีประเทศญี่ปุ่นที่สวนคลับเฮาส์ของ Mar-a-Lago Club ในงานแถลงข่าวหลังพบหารือกัน ท่านบอกว่าการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาประเทศจีนในเชิงสร้างสรรค์ ถือเป็นสิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์ต่อญี่ปุ่นด้วย ในกรณีทั่วไปประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้านจับกลุ่มเลือกข้าง ถือว่าไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา – ถึงแม้ว่าประเทศเพื่อนบ้านของจีนนี้จะประเทศพันธมิตรกับประเทศสหรัฐอเมริการก็ตาม เนื่องจากประเทศถ้าหากประเทศสหรัฐอเมริกาทำเช่นนี้ ก็จะตกอยู่ในความเสี่ยงที่อาจถูกประเทศอื่นๆ แอบอ้างยืมมือไปใช้ ประธานาธิบดีทรัมป์มีภูมิหลังเป็นนักธุรกิจน่าจะตรวจจับสัญญาณนี้ได้ไวกว่านักการเมืองคนอื่นๆ ตอนที่ให้สัมภาษณ์กับสื่อ นิตยสาร The Economist เขาบอกว่า “การสร้างพันธมิตรอาจไม่ได้ทำให้เราได้เปรียบเสมอไป”

เมื่อสถานการณ์ทะเลจีนใต้และความขัดแย้งช่องแคบไต้หวันเริ่มสงบลง โอกาสที่ประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาจะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือก็น่าจะมีเงื่อนไขสุกหอม ในพื้นฐานความเป็นจริงแล้ว เป้าหมายระยะยาวของประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาในการแก้ไขปัญหาคาบสมุทรเกาหลีนั้นตรงกัน ก็คือต้องการให้ปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์ เพราะถ้าหากเกิดเหตุการณ์ปะทะกันด้านการทหารที่คาบสมุทรเกาหลี นอกจากประชาชนประเทศเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงแล้ว ผู้จะเกิดความสูญเสียอันดับต้นๆ คือประเทศจีน ถ้าหากประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถใช้รายการข้อต่อรองในการเจรจาให้เป็นประโยชน์ สร้างกรอบความร่วมมือที่มีความ

สะดวกยิ่งขึ้น ประเทศสหรัฐอเมริกาอาจจะได้เห็นท่าทีของประเทศจีนที่เป็นไปในเชิงรุกมากขึ้นในการแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมของเกาหลีเหนือ และอาจมีผลในภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

พูดง่ายๆ ก็คือ การต่อรองราคาซื้อขายระหว่างประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกา อยู่ที่การใช้ เศรษฐกิจมาแลกกับความปลอดภัย ถ้าหากการซื้อขายเกิดขึ้นประสบผลสำเร็จ ทั้งสองประเทศจะได้รับ ประโยชน์ทั้งคู่ ก่อนที่โดนัล ทรัมป์จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง ประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาคงเป็นไปได้ที่จะบรรลุข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนซื้อขายล็อตใหญ่เช่นนี้ นับตั้งแต่สงครามเย็นสิ้นสุดลง นโยบายต่างประเทศ ของสหรัฐอเมริกามักจะโยกเยกไปมาระหว่างการรุกรานด้วยลัทธิปกป้องนิยมกับการแทรกแซงด้วยลัทธิเสรี นิยม แต่ไม่ว่าจะโยกไปสู่อะไรก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นไม่ค่อยแตกต่างกัน นั่นคือ : การขยายตัวของจักรวรรดิอย่าง เกินตัวได้ล้างผลาญพลังงานศักยภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา การชนะเลิศของโดนัล ทรัมป์ ได้หมายถึง รูปแบบโครงสร้างทางการเมืองแบบเดิมๆ ของสหรัฐอเมริกาได้เกิดความผันผวน ทรัมป์ได้นำพาประเทศ สหรัฐอเมริกาก้าวเข้าสู่ยุคหลังแห่งสงครามเย็น

ในความเป็นจริง ผู้นำประเทศทั้งจีนและสหรัฐอเมริกามีโลกทัศน์ที่คล้ายคลึงกันมาก ถือเป็น ปราบฏการณ์ที่พบเจอได้ยากในยุคประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา ประเทศ สหรัฐอเมริกาเคยนึกเข้าใจเองว่า สามารถปรับเปลี่ยนโลกใบนี้ได้ด้วยภาพลักษณ์ของตนเอง ปัจจุบัน ประธานาธิบดีทรัมป์กำลังพยายามแก้ไขความผิดพลาดที่ต้องจ่ายด้วยราคาแพงนี้ เขาจึงนำเสนอสโลแกน นโยบายใหม่ “America First” (อเมริกาต้องมาเป็นที่ 1) ซึ่งในบรรดาประเทศต่างๆ ทั่วโลก ประเทศจีนน่าจะ เป็นประเทศหนึ่งที่จะยอมรับความสมเหตุสมผลของอารมณ์เหวี่ยง “America First” และควรจะเข้าใจ ด้วยว่า “America First” มิได้หมายถึง “China Last” ในแง่ของบริบทการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง การตั้งเป้า ผลประโยชน์ชาติของตนมาเป็นหนึ่ง ย่อมหมายถึงกำลังก้าวไปในเส้นทางการพัฒนาที่เป็นของตนเอง ดูแล ประชาชนของตนเองให้มีความสำคัญมาเป็นอันดับหนึ่ง และพอดีก็คือทัศนคติที่ประเทศจีนยึดถือมาโดย ตลอด

ถ้าหากคุณโดนัล ทรัมป์ สามารถทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับการปลดแอกจากโซ่ตรวนที่มุ่งแต่ อยากจะปกครองโลก เขาจะพบว่าการทำงานค้ากับประเทศจีน จะทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับเวลาและ ทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ฟื้นฟูศักยภาพด้านเศรษฐกิจและความสามัคคีเป็นปึกแผ่นของสังคม และสามารถรองความเป็นประเทศชั้นนำอันดับหนึ่งของโลกอย่างต่อเนื่องไปอีกหลายช่วงอายุคนและอีก หลายปีในอนาคต บางคนอาจมีความเพ้อฝันมากเกินไป ประกาศว่าประเทศจีนจะแซงหน้าประเทศ สหรัฐอเมริกาในเวลาอันใกล้ และกำลังจะขึ้นเป็นมหาอำนาจอันดับหนึ่งของทั่วโลก ในความเป็นจริงก็คือ ถึงแม้ว่ามูลค่ารวมของ GDP ของประเทศจีนถ้าหากสามารถเพิ่มขึ้นจนเทียบเคียงได้เท่าๆ กับประเทศ สหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่รายได้เฉลี่ยต่อประชากรและศักยภาพด้านการทหารของจีนเทียบกับสหรัฐอเมริกาก็คง เป็นได้แค่เศษย่อย การที่ประเทศสหรัฐอเมริกายอมรับในขอบข่ายอิทธิพลของประเทศจีนและประเทศใหญ่ๆ

หรือประเทศอื่นๆ (คงไม่ต้องอายที่จะใช้คำว่า “ชอบขำอิทธิพล”) จะทำให้ฐานะการเป็นผู้นำของโลกของสหรัฐอเมริกามีความมั่นคงยิ่งขึ้น และจะไม่ถูกบั่นทอนใดๆ แต่ในทางกลับกัน ถ้าหากประเทศสหรัฐอเมริกา ยังคงมุ่งเดินต่อไปบนเส้นทางการขยายอิทธิพลจักรวรรดิแบบเกินกำลังเช่นนี้ ผลลัพธ์ก็คือ จะถูกกดดันจนสูญเสียอำนาจสิทธิที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เป้าหมายของท่านสีจิ้นผิงคือการฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองของชาติพันธุ์จีน ระบบยีนส์ของแนวคิดสู่เป้าหมายนี้แทบไม่มีส่วนผสมของลัทธิสากลนิยม หากแต่เป็นการนำพาประเทศจีนเดินต่อไปบนเส้นทางแห่งการพัฒนา มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งต้องผ่านความพยายามอย่างแข็งขันร่วมกันของผู้นำประเทศหลายรุ่น ถ้าหากเกิดเหตุการณ์ปะทะกันด้านการทหารหรือแรงกระเพื่อมจากภายนอกประเทศ แผนแม่บทนโยบายระดับชาติก็จะถูกรบกวนหรืออาจถูกขัดขวางจนไม่อาจสำเร็จตามแผนได้ ในแง่นี้ถ้าหากเจียดผลประโยชน์บางส่วนให้ทางประเทศสหรัฐอเมริกา แลกกับการที่ประเทศจีนจะยังคงสามารถสร้างเขตปลอดภัยมั่นคงไปอีกระยะยาวระยะหนึ่ง ซึ่งสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของตนต่อไป

สุดท้าย ปัจจัยด้านนิสัยใจคอก็ยังเป็นกุญแจสำคัญ ไม่ว่าจะป็นโดนัลด์ ทรัมป์หรือสีจิ้นผิง ล้วนไม่ใช่แอมเลตผู้มีนิสัยมุทะลุในละครของวิลเลียม เชกสเปียร์ ด้วยประธานาธิบดีทั้งสองท่านในฐานะที่เป็นผู้ตัดสินใจทางนโยบายของรัฐ นิสัยใจคอบางประการอาจเพิ่มความเสี่ยงให้การเจรจาแตกคอล์มเหลว แต่ในเมื่อทั้งสองประเทศมีผลประโยชน์ร่วมกันหลายด้าน ผู้นำประเทศย่อมสมควรที่จะปฏิบัติตามหลักการแยกแยะการทำงานกับอารมณ์ส่วนตัว

คงจะไม่มีใครสามารถคาดเดาล่วงหน้าได้ว่า การพบปะระหว่างสีจิ้นผิงกับทรัมป์ที่รัฐฟลอริดาจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร ถึงแม้ว่ายังคงมีความเสี่ยงที่เกิดการเผชิญหน้าหรือขัดแย้งกันอย่างรุนแรง แต่เราก็ยังคงเฝ้าคอยด้วยความคาดหวังอย่างน่ายินดี เพราะอาจมี “การปิดการขายครั้งใหญ่” ลอยขึ้นมาเหนือสระน้ำของสโมสร Mar-a-Lago Club ถ้าหากผลสำเร็จนั้นเกิดขึ้นเป็นจริงได้ โลกใบนี้จะมีสันติภาพเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

ประเทศจีนได้ใช้ “หลากหลายนิยม” ปั่นป่วน “ค่านิยมสากลนิยม” ของชาวดาวอส 中国用多元主义颠覆“达沃斯人”的普世主义

ถ้าหากคุณซามูเอล ฮันทิงตัน (นักวิทยาศาสตร์ทางการเมืองที่ปรึกษาและนักวิชาการชาวอเมริกัน) ได้รู้เรื่องนี้ในสรวงสวรรค์ ท่านคนจะรู้สึกขำจนอดหัวเราะดังไม่ได้ เมื่อ 10 กว่าปีก่อน นักวิชาการการเมืองท่านนี้ได้สร้างสรรค์คำว่า “ชาวดาวอส” (Davos Man) มาเปรียบเปรยบรรดาผู้นำทางความคิด “สากลนิยม” ระดับหัวกะทิจที่ชอบเดินทางไปทั่วโลกทุกพื้นที่ มองทุกที่เป็นบ้านของตนเอง และเชื่อมั่นเทิดทูลปรัชญา “ข้ามพรมแดนรัฐชาตินิยม” (Transnationalism)

โลกในความใฝ่ฝันของ”ชาวดาวอส” พรหมแดนถูกลบเลือนหายไป คำนิยามของรัฐบาลที่ถูกฉีกทิ้ง ด้วยระบบเลือกตั้งและการตลาดซึ่งเป็นนยามาญประจำบ้านครอบครัว จะทำให้กลไกการปกครองทุกอย่าง มีความง่ายดายและเบ็ดเสร็จ ทำครั้งเดียวสบายไปสามชาติ สำหรับคนกลุ่มนี้ โลกาวัดนี้ไม่เพียงแต่หมายถึง การเชื่อมโยงซึ่งกันและกันด้านภาคเศรษฐกิจ ยังครอบคลุมไปถึงการปกครองทางการเมือง การบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการบริหารค่านิยมร่วมของสังคม ซึ่งเป็นไปตามวิสัยทัศน์เดียวกันแบบสากล นิยมครอบครัววอลเช่นกัน

สัปดาห์นี้ บนพื้นที่สูงของเทือกเขาแอลป์ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ การประชุมประจำปีดาวอสได้มี โอกาสต้อนรับท่านสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีประเทศจีน ดึงดูดผู้นำทางความคิดระดับหัวกะทิมายมาร่วมฟัง ปาฐกถาพิเศษของท่าน สำหรับ “ชาวดาวอส” ช่างเป็นเรื่องเสียดสีที่น่าขันพิลึกในระดับสุดยอดของสุดยอด! (ประเทศที่ยึดมั่นในอุดมคติคอมมิวนิสต์ เตรียมที่จะมาช่วยแบกรับผืนใหญ่ในการขับเคลื่อนกระแสเศรษฐกิจ โลกาวัดนี้แทนพวกเขา) หลายปีที่ผ่านมา ชาวดาวอสมีท่าทีแบบขุ่นมัวไม่ชัดเจนในการมองประเทศจีน หลังจากที่ได้รับการรับรองยอมรับจากผู้นำระดับโลกด้านเศรษฐกิจ ประเทศจีนได้รับบรรจุเข้าเป็นชาติสมาชิก องค์การการค้าโลก (WTO) และสมาชิกองค์กรกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งล้วนแต่เป็นองค์กร สำคัญที่กำกับดูแลระเบียบสังคมการค้าและการเงินระดับโลก

แต่แล้ว พวกเขาก็ยังไม่เคยหยุดยั้งการตำหนิติเตียนหรือปิดใจต่อประเทศจีน มักจะวิจารณ์ว่า ประเทศจีนไม่ยอมแบกรับความรับผิดชอบตามที่ต่อทั่วโลกที่พึงมี แลผมมักจะใช้อ้างอิงเรื่องประชาธิปไตย หรือสิทธิมนุษยชนมาแทรกแซงกิจกรรมภายในของประเทศจีน ในคำพูดที่คั่นขึ้นจากปากของชาวดาวอส เหล่านี้ ประเทศจีนมักจะถูกตีตราว่าเป็น “ผู้เอารัดเอาเปรียบแอบติรลยทาง” และยังตั้งต่อต้าน การสร้างเอกภาพอย่างถาวรในภูมิภาคกำกับดูแลทั่วโลก (ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยชาวดาวอสเช่นกัน)

หลังจากที่ประเทศจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกเป็นเวลา 16 ปี ประเทศซีกโลกตะวันตก และญี่ปุ่นไม่สามารถปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา แลผมยังคงปฏิเสธที่จะยอมรับว่าประเทศจีนมีฐานะเป็น “เศรษฐกิจการตลาด” ประเทศสหรัฐอเมริกาเดิมประสงค์จะสร้างสรรค์ตลาดการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยการริเริ่มก่อตั้ง “ข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคแปซิฟิก”(TPP) ซึ่งเป็นรูปแบบ พันธมิตรเขตการค้าที่มุ่งจะกีดกันประเทศจีนออกไป

นายบารัค โอบามา ก็ถือเป็น “ชาวดาวอส” ที่เด่นดังท่านหนึ่ง ก่อนที่ท่านจะลงจากตำแหน่ง ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อนิตยสาร The Atlantic เชิงเจาะลึก ท่านได้กล่าวตักเตือน ประเทศจีนว่า “... นำเอาชาตินิยมมากระดับเป็นหลักการองค์กร” หรือ “ในฐานะที่เป็นประเทศขนาดใหญ่ แต่กลับไม่เคยแบกรับความรับผิดชอบในการรักษาระเบียบกติกาสากล” หรือ “... เอาแต่มองโลกจากกรอบ มุมมองอิทธิพลภูมิภาค” หรือ “...จะนำมาซึ่งจลาจลวุ่นวายของโลก”

แต่แล้วใครจะคาดคิดได้ว่า โลกเปลี่ยนไปอย่างไรบ้างภายในเวลาเพียง 6 เดือน! ตั้งแต่การลงประชามติการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (BREXIT) และโดนัลด์ ทรัมป์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ทศวรรษที่ผ่านไปสำคัญที่แข่งขันของชาวดาวอสเกิดการพลิกผันเช่นกัน บนหนทางสงครามศักดิ์สิทธิ์เพื่อเผยแพร่ลัทธิค่านิยมสากลนิยม ชาวดาวอสกลับทิ้งประชาชนของตนเองไว้ข้างหลัง ขอให้ประโยคหนึ่งของคุณวิลเลียม เอฟ. บักลีย์ จูเนียร์ (นักเขียนและผู้ประกาศข่าวผู้ทรงเกียรติและปัญญาชนแห่งรัฐชาวอเมริกัน) ที่เปรียบเปรยว่า ปัจจุบันประชาชนผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งตามหลักแล้วย่อมต้องให้การสนับสนุนชาวดาวอสอย่างไม่ต้องสงสัย กลับยืนขวางอยู่ด้านหน้าของรถไฟขบวนใหญ่แห่งการก้าวหน้า แล้วตะโกนใส่ด้วยเสียงแหลมว่า “หยุดเดี๋ยวนี้!” คงจะทำให้บรรดาชาวดาวอสตกตะลึงจนทำอะไรไม่ถูก ถึงกลับย้อนกลับมาคาดหวังว่า ท่านสีจิ้นผิงจะมาช่วยชุบชีวิตโลกอันศิวิไลซ์ของพวกเขา ในฐานะที่เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลก ประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของสหรัฐอเมริกา ประเทศจีนจะเข้ามาแบกรับช่วงเพื่อโบกสะบัดธงผืนใหญ่แห่งโลกาภิวัตน์หรือไม่? อาจเป็นไปได้ แต่เรื่องราวแห่งโลกาภิวัตน์คงต้องมาปรับเนื้อเรื่องแล้วเล่ากันใหม่ และคงไม่ทำให้บรรดาชาวดาวอสรู้สึกสมหวังอีกต่อไป

ท่านสีจิ้นผิงได้กล่าวในคำปาฐกถายืนยันคำมั่นสัญญาของประเทศจีนที่จะยังสนับสนุนและขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ต่อไป แต่ท่านก็เสนอข้อคิดเพิ่มขึ้นอีกบางประการ ซึ่งทำให้บรรดาผู้ที่นั่งฟังอยู่รู้สึกไม่ค่อยจะคุ้นเคย

ท่านชี้ว่า เราจะต้องปรับตัวให้เคยชินและขึ้นนำเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ให้ดี เพื่อสลายผลกระทบเชิงลบ ท่านยังย้ำต่ออีกว่า แต่ละประเทศมีสภาพภูมิหลังพื้นเพที่แตกต่างกัน ควรเคารพในความหลากหลายของสิทธิในการเลือกกระบวนการพัฒนาประเทศชาติ เราต้องมุ่งหน้าขับเคลื่อนการเปิดประเทศต่อไป แต่มีเงื่อนไขสำคัญคือทุกฝ่ายจะต้องเปิดใจและยอมรับความแตกต่าง มีแต่การทำเช่นนี้ จึงจะทำให้การเปิดเสรีจะนำมาซึ่งประโยชน์สู่ทุกคนถ้วนหน้า ในการแสดงปาฐกถาของท่านสีจิ้นผิงยังได้เน้นย้ำหลายครั้งในคำว่า “โลกาภิวัตน์” แต่แทบทุกครั้งก็มีการเติมคำว่า “เศรษฐกิจ” ไว้ที่ด้านหน้าเพื่อจำกัดความของคำว่าโลกาภิวัตน์ด้วย

ประเทศจีนมีท่าทีในการมองโลกาภิวัตน์ที่ไม่ได้เห็นว่าเป็นรูปแบบค่านิยมสากลนิยม ในการไปมาหาสู่กันกับประเทศต่างๆ ประเทศจีนยึดหลักการสำคัญก็คือ ทุกประเทศควรที่จะสามารถแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยไม่ต้องถูกรบกวนหรือกดดันแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอก ตรงกับประเด็นที่ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้กล่าวในคำปาฐกถานี้ ประเทศจีนเป็นผู้ได้รับอานิสงส์จากเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และเหนือกว่านั้นคือ ประเทศจีนก็เป็นผู้สร้างสรรค์เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์อย่างเสียสละ การขยายตัวของภาคเศรษฐกิจจีนได้กลายเป็นตัวจักรที่ลากจูงการเคลื่อนไปข้างหน้าของเศรษฐกิจโลก จึงมีบทบาทที่โดดเด่นด้านผู้นำที่พิเศษในการบรรเทาแก้ไขปัญหาของโลกในยุคที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน

ประเทศจีนยืนหยัดในการมีอำนาจอิทธิพลอย่างสมบูรณ์ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางการพัฒนาของตนเอง ซึ่งปฏิเสธแนวทางลัทธิโลกาภิวัตน์ของชาวดาวอสที่กำหนดว่าทุกชาติต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมดทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับสถานภาพของประเทศชาติอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมประสานเข้ากับโลกาภิวัตน์โดยมีสิทธิในการเลือกสรร หลักการนี้สามารถทำให้ประชาชนชาวจีนกว่า 600 ล้านคนหลุดพ้นจากความยากจนภายในเวลาหนึ่งช่วงอายุคนเท่านั้น ส่วนประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ที่โอบกอดโลกาภิวัตน์อย่างทุ่มสุดตัว กลับไม่มีชาติไหนเลยที่ประสบความสำเร็จอย่างไม่ธรรมดาเหมือนอย่างประเทศจีน

ปัจจุบัน กระบวนการโลกาภิวัตน์ได้จมปลักอยู่ในสถานะที่ยากลำบาก สิ่งนี้เป็นที่รู้กันอย่างทั่วไป แต่แล้ว เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีแนวโน้มพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง จะยังคงขับเคลื่อนให้ทั่วโลกเกิดการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง ดังนั้น การกำกับดูแลระเบียบโลกจึงเผชิญกับความท้าทายที่หนักหน่วงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงกล่าวไว้ว่า “ประเทศจีนยืนด้วยเท้าของตนเองอย่างมั่นคงบนสภาพความเป็นจริงของชาติและความเที่ยงแท้ในภาคปฏิบัติ ซึมซับภูมิปัญญาและอัจฉริยภาพในอารยธรรมจีนโบราณผสมผสานเข้ากับจุดแข็งของสุดยอดปรัชญาในซีกโลกตะวันตก มีหลักยึดมั่นแต่ไม่ตายตัว ศึกษาเรียนรู้มาปรับใช้ แต่ไม่ใช่ลอกมาทั้งดุ้น ค้นหาแนวทางการพัฒนาของตนเองด้วยวิธีศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง ทุกๆ เส้นทางสามารถเชื่อมไปถึงกรุงโรมได้ ไม่ว่าใครก็ตาม ไม่สมควรนิยามว่าแนวทางการพัฒนาของตนนั้นเป็นใหญ่เป็นเลิศที่สุด และยิ่งไม่สมควรที่จะยึดยึดแนวทางพัฒนาของตนไปให้คนอื่นฯ”

ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ส่งสัญญาณให้กับเวทีดาวอส ซึ่งเป็นสัญญาณแห่ง “หลากหลายนิยม” จึงมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับ “ค่านิยมสากลนิยม” ที่ผู้ฟังส่วนใหญ่ได้รับฟังการสาธยายในช่วงปกติ ท่านสีจิ้นผิงไม่ใช่ “ชาวดาวอส” แต่คนอย่างนี้แหละที่อาจเป็นที่ต้องการของโลกาภิวัตน์ ก่อนที่รถไฟขบวนโลกาภิวัตน์จะเปิดหวูดเดินทางต่อไป สิ่งที่จะต้องทำในอันดับแรกคือการ “เคลียร์” ต่อด้วย “รีเซ็ต”

การสิ้นสุดแห่งลัทธิโลกาภิวัตน์และการกำเนิดขึ้นของระเบียบสังคมโลกใหม่ 全球主义的终结与世界新秩序的诞生

ชาวจีนมักจะพูดเชิงเสียดสีเปรียบเปรยว่า บ้านที่รื้อบังเอิญเจอฝนตกหนักตลอดทั้งคืน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 ที่เกิดปรากฏการณ์สึนามิแห่งวิกฤตการเงินทั่วโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกถดถอยอย่างหนัก เกิดวิกฤตอย่างเป็นลูกโซ่กระทบต่อประเทศต่างๆ ในโซนประเทศที่ใช้เงินยูโร การเจรจาทำข้อตกลงเสรีทางการค้าต่างหยุดชะงัก รัสเซียกับยุโรปเกิดข้อพิพาทที่รุนแรงขึ้น บรรดาประชาชนผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ต่างหันหลังให้กับชนชั้นนำในภาคการเมือง เมื่อเร็วๆ นี้ได้เกิดการประท้วงสหราชอาณาจักรลงประชามติถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป (BREXIT) ทุกสิ่งทุกอย่างบ่งบอกถึงกระแสโลกาภิวัตน์ อาจอยู่ในขั้น

แผ่วปลายของลูกธนูที่ถูกยิงออกมาจากคันธนูที่เคยแข็งแรงแรงมาก ความนิยมที่ถดถอยลงไปมากจนทั่วโลกล้วนตระหนก แต่แล้ว สาวกผู้เลื่อมใสในโลกาภิวัตน์กลับเลือกที่จะมองเฉยๆ เหมือนจะเหม่อมองไม่เห็นภาพ และสิ่งที่ผู้ต่อต้านระบบโลกาภิวัตน์ทั่วโลกนึกไม่ถึงเป็นอย่างยิ่งก็คือ ตัวแทนของพวกเขาเข้ายึดทำเนียบขาวได้อย่างราบรื่นและรวดเร็วขนาดนี้ ซึ่งถือเป็นป้อมปราการสูงสุดของระบบโลกาภิวัตน์

เมื่อโดนัลด์ ทรัมป์ ผู้ที่สวมมงกุฎเจ้าแห่งการล้มล้างโลกเก่า ได้เดินเข้ามายึดครองทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาอย่างเหนือความคาดหมาย ทำให้ผู้นำประเทศหลายประเทศรู้สึกทั้งสับสนและแอบดีใจในเวลาพร้อมๆ กัน เป็นปฏิกิริยาที่แปลกประหลาดบอกไม่ถูก ก่อนที่ผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาจะนิ่ง คุณชินโซ อาเบะ เป็นนายกรัฐมนตรีประเทศญี่ปุ่น เคยพูดถึงความเป็นห่วงอย่างยิ่งต่อการอาจจะได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของทรัมป์ และเขายังเลือกที่จะพบปะหารือกับนางฮิลลารี คลินตัน เท่านั้น แต่เมื่อผลการเลือกตั้งประกาศออกมา ท่านอาเบะก็รีบพลิกท่าทีอย่างทันควัน เขารีบเดินทางไปที่ติกทรัมป์ที่นครนิวยอร์ก ขอเข้าพบคุณทรัมป์ซึ่งเป็นที่ประธานาธิบดี ผู้นำประเทศต่างๆ ในยุโรปต่างมีท่าทีวกไปวนมา คุณอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีหญิงของเยอรมันถึงกับตั้งเงื่อนไขให้การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมันกับสหรัฐ ส่วนรัสเซีย ทั้งประเทศเหมือนจะรู้สึกปิติยินดีอย่างถ้วนหน้า คุณวลาดิมีร์ ปูติน ประธานาธิบดีรัสเซียได้ส่งจดหมายแสดงความยินดีให้กับคุณทรัมป์ โดยเขียนว่าการได้รับชัยชนะของทรัมป์จะทำให้เกิดการพูดคุยเจรจากันด้วยท่าทีที่สร้างสรรค์ระหว่างมอสโกกับวอชิงตันบนพื้นฐานของความเสมอภาคและเคารพซึ่งกันและกัน

แต่สำหรับประเทศจีน ในฐานะที่เป็นประเทศมหารัฐที่สำคัญของโลก กลับชะลอการแสดงความคิดเห็นใดๆ จากภาครัฐ ในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ประเทศจีนได้ตกเป็นเป้าหมายใหญ่ที่ทรัมป์นำมาตำหนิติเตียนมากที่สุดในประเด็นการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน และถ้าหากคุณทรัมป์ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาระหว่างหาเสียงว่า อาจจะถอนตัวจาก “ข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคแปซิฟิก”(TPP) จะทำให้ประเทศจีนกลายเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด สำหรับนโยบายการต่างประเทศ ทรัมป์มีท่าทีต่อต้านการแทรกแซงจากภายนอก ซึ่งก็สอดคล้องกับโลกทัศน์ของชาวจีนอย่างชัดเจน จากรูปการต่างๆ ที่ปรากฏในขณะนี้อาจประเมินได้ว่า รัฐบาลจีนยังย่อไม่หมดสำหรับปรากฏการณ์ครั้งใหญ่ที่ทรัมป์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี และกำลังปรับจูนนโยบายให้มีความแม่นยำเพื่อรับมือสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนไปในเร็วๆ นี้

ประเทศจีนคงจะต้องเร่งมือช่วงชิงเวลาอันมีค่า เพราะการที่โดนัลด์ ทรัมป์ชนะการเลือกตั้ง เหมือนจะเป็นการพุ่งชนทะลุเข้าสู่ยุคสมัยใหม่อย่างรวดเร็ว ซึ่งประเทศจีนอาจมีความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นทั้งผู้ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ใหญ่หลวงที่สุด สำหรับประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศการค้าที่ใหญ่ที่สุดและด้วยขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลก เป็นรองแค่เพียงประเทศสหรัฐอเมริกา การกำหนดท่าทีรับมือกับรัฐบาลของทรัมป์ในอนาคตอันใกล้ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดว่าโลกนี้จะก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองหรือหยุดชะงักชะงักตลอด หรืออาจมีผลกระทบที่หนักหน่วง ส่งผลให้โลกก้าวเข้าสู่ยุคสงครามหรือสันติภาพก็ได้

การสิ้นอายุขัยของโลกาภิวัตน์ (Globalism)

全球主义的死亡

แนวความคิด “โลกาภิวัตน์” (Globalism) ก่อเกิดขึ้นในยุคทศวรรษที่ 7 แห่งศตวรรษที่ 20 เดิมแต่เป็นคอนเซ็ปต์ที่ง่าย ๆ แต่เนื่องจากบทบาทของการเชื่อมโยงด้านระบบการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและข้อมูลข่าวสารในทั่วโลก ทำให้ทุกๆ พื้นที่ในโลกนี้เกิดความเชื่อมโยงที่กระชับแน่นยิ่งขึ้น แต่หลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็น แนวความคิดนี้ถูกยกระดับให้กลายเป็นอุดมการณ์ หรือที่เรียกกันว่า “โลกาภิวัตน์” (Globalism) จนถึงปัจจุบัน ผู้คนทั้งหลายแทบจะไม่สามารถแยกแยะระหว่างนิยามของ “โลกาภิวัตน์” กับ “โลกาภิวัตน์”

“โลกาภิวัตน์” (Globalism) มีรากเง่ามาจาก “ฉันทมติแห่งวอชิงตัน” (Washington Consensus) ซึ่งถือเป็นบรรทัดฐานสำคัญสำหรับผู้นิยมในลัทธิเสรีนิยมใหม่ โดย “ฉันทมติแห่งวอชิงตัน” เกิดขึ้นจากการริเริ่มรณรงค์ขับเคลื่อนของรัฐบาลประธานาธิบดีบิล คลินตัน ประธานาธิบดีคนแรกหลังยุคสงครามเย็น หลังจากนั้นนโยบายนี้ได้รับการสานต่อโดยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช และบารัค โอบามา แนวความคิดนี้กำหนดว่า กฎระเบียบเศรษฐกิจโลก การเมืองโลกและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงกติกาและมาตรฐานระหว่างประเทศใดๆ ในทุกๆ วงการ ย่อมต้องก้าวขึ้นไปถึงขั้นที่มีมาตรฐานที่เป็นเอกภาพเดียวกันทั้งหมด เส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศจะค่อยๆ สูญสิ้นความหมาย หรือเลือนหายไปแม้แต่เส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศ ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมจะต้องหลีกทางให้กับค่านิยมร่วมอย่างทั่วไปของสังคม การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยกับระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบทุนนิยมจะขึ้นนำการเป็นไปของโลกทั้งใบ และในที่สุด ทุกประเทศทั่วโลกจะมีรูปแบบการปกครองที่แทบจะเหมือนกันทั้งหมด

ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้อิทธิพลอำนาจบาตรใหญ่และความแข็งแกร่งทั้ง Hard Power และ Soft Power ขับเคลื่อนกระบวนการให้เกิดความศิบหน้าไปทั่วโลก และด้วยตรรกะของความคิดนี้ บรรดาผู้นำลัทธิอนุรักษนิยมใหม่และผู้นำลัทธิแทรกแซงอย่างเสรีซึ่งได้รับการต่อยอดมาจากลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้จุดลากประเทศสหรัฐอเมริกาให้เข้าสู่สงครามอัฟกานิสถานและสงครามอิรัก นี่แหละคือต้นตอของปัญหาความเดือนร้อน ลัทธิโลกาภิวัตน์เปรียบเสมือน “ม้าไม้เมืองทรอย” แห่งยุคใหม่ เมื่อมันได้กลืนกินโลกาภิวัตน์เข้าไปในท้องก็กลายเป็นม้าพศที่หลุดจากเชือกจูง วิ่งพุ่งไปข้างหน้าอย่างไร้การบังคับ จนถึงปัจจุบัน มันกลับล่มสลายด้วยความหยิ่งยโสของตัวเอง

ในซีกโลกตะวันตก บรรดาสาวกที่ช่วยโหมโฆษณาสรรพคุณของ “โลกาภิวัตน์” อย่างทุ่มเทที่สุดได้กลายเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดในกระบวนการโลกาภิวัตน์ กลายเป็นผู้ที่ยืนอยู่บนชนชั้นยอดปิรามิดของทรัพย์สินสมบัติและอำนาจในสังคม นั่งอยู่บนหอคอยงูมแหล่งทุนและอำนาจการบริหารจัดการไว้ในมืออย่างเบ็ดเสร็จ กลุ่มชนชั้นสูงเหล่านี้ยังคงชื่นชอบและสนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อการค้าเสรี วัฒนธรรมหลากหลายนิยม และองค์กรพหุภาคีทั้งหลาย รวมถึงการสร้างสรรกระบบแนวความคิดเช่นนี้ในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลง

รัฐบาลและอภิศูนย์นโยบาย แต่แล้ว วิสัยทัศน์ของคนกลุ่มนี้ก็สร้างความเสียหายให้กับประชากรโลกกลุ่มใหญ่ที่สุดซึ่งก็คือชนชั้นกลาง ภายในระยะเวลาหนึ่งช่วงอายุคนหลังจากพันสงครามเย็นมาได้ รากฐานอุตสาหกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาถูกล้างผลาญจนเหลือแต่ความกลวง สิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานภายในประเทศเริ่มเก่าและชำรุดสึกหรอ ระบบการศึกษานับวันจะด้อยมาตรฐานลงไปเรื่อยๆ ข้อตกลงทางสังคมต่างๆ เริ่มเสื่อมบทบาทและสูญสลาย

นอกจากจะทำให้เศรษฐกิจซบเซา โลกานิยมยังทำการถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมชุดใหม่ออกมา ซึ่งคุกคามความสามัคคีของสังคมโดยรวม นาย Robert Putnam นักการเมืองศึกษาได้เขียนไว้ในหนังสือบทประพันธ์ของตนเองเรื่อง Bowling Alone พูดถึงรายละเอียดการล่มสลายของชุมชนรากหญ้าต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงมีความแม่นยำในการจับกระแสแรงกระเพื่อมของโลกานิยมที่เสียดทานสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือสามารถอธิบายด้วยความคิดง่ายๆ ว่า ชนชั้นสูงของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ชูธง “โลกาภิวัตน์” ในการขับเคลื่อนการสร้างจักรวรรดิใหม่ให้กับตนเอง ที่แลกด้วยประเทศชาติของตนเอง

ในทวีปยุโรปก็เกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคในสำนักงานใหญ่ของสหภาพยุโรปและพันธมิตรของพวกเขาที่กระจายอยู่ในประเทศสมาชิกต่างๆ กำลังมุ่งขยายขอบข่ายของสหภาพยุโรป เพื่อขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานที่เป็นเอกภาพเดียวกันนี้ ให้เกิดความแพร่หลายอย่างกว้างขวางต่อไป ทั้งๆ ที่ไม่สนใจผลประโยชน์พื้นฐานของประชาชนในประเทศสมาชิก ในประเทศยุโรปบางประเทศคนรุ่นใหม่มีปัญหาความว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนมีคนรุ่นใหม่ที่ตกงานสูงถึง 50%

ถ้าหากบรรดาผู้นำทางความคิดโลกานิยมไม่ได้โลภมากมักใหญ่ใฝ่สูงอย่างที่เคยเป็น พวกเขาอาจได้รับโอกาสเดินต่อไปได้อีกยาว แต่ตอนนี้มาแก้ไขปัญหาวัวหายล้อมคอก ก็คงจะสายไปแล้ว เพราะฐานคะแนนเสียงที่เป็นท่อน้ำเลี้ยงการปกครองของพวกเขา เริ่มก่อกบฏ ทำให้พวกเขากำลังร่วงลงมาจากหอคอยงาช้าง

ประเทศจีนกับกระแสโลกาภิวัตน์ 中国与全球化

ประเทศจีนถือว่าเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับนั้น มากกว่าประเทศกำลังพัฒนาใดๆ ในโลกนี้ เห็นได้จากการสามารถพัฒนาขึ้นจากประเทศเกษตรกรรมที่ยากจน กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่แข็งแกร่งในระดับโลก ขณะเดียวกันยังสามารถช่วยให้ประชากรกว่า 600 ล้านคนหลุดพ้นจากภาวะยากจน แต่แล้วประเทศจีนก็ยังย้ำว่า จะมีส่วนร่วมในกระบวนการโลกาภิวัตน์บนพื้นฐานของสภาวะประเทศชาติของตน ในขณะที่โอบกอดการเชื่อมโยงในทุกๆ ด้าน ก็ยังสามารถปฏิเสธ

แนวคิดโลกาภิวัตน์ได้อย่างเด็ดขาด ในทางกลับกัน ประเทศจีนไม่เพียงแต่สามารถยืนหยัดในระบอบ การเมืองการปกครองที่มีพรรครัฐบาลเพียงพรรคเดียวอย่างเข้มแข็ง ยังสามารถพิจารณาจากสภาพแวดล้อม ความเป็นจริง ในการจัดวางลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่จะตัดสินใจใช้มาตรการเปิดประเทศให้หันมาใช้ระบบ ตลาดเสรี รวมถึงกำหนดความเร่งในการขับเคลื่อนและระดับความสำเร็จได้ด้วย

อาจเป็นเพราะคุณทรัมป์ได้สังเกตเห็นประเด็นของประเทศจีนในจุดนี้ ก็เลยโยนความผิดทุกอย่างที่ เป็นต้นเหตุของโรคความเสื่อมถอยให้กับประเทศจีน การขาดโคลนใส่ประเทศจีนได้รับความผิดทั้งๆ ที่ไม่ได้ทำ ผิดอะไรเช่นนี้ ไม่ยุติธรรมต่อประเทศจีนเลย เนื่องจากผู้นำประเทศจีนขับเคลื่อนนโยบายที่พิจารณาอย่าง รอบคอบจากผลประโยชน์ของชาติเป็นรากฐาน และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้นำประเทศ ถ้า หากผู้นำประเทศไม่ทำเช่นนี้ ก็จะเป็นความผิด ในทางกลับกัน ถ้าหากโดนัล ทรัมป์ขึ้นสู่ตำแหน่ง ประธานาธิบดีแล้ว คิดถึงแต่ผลประโยชน์ของประชาชนชาวสหรัฐอเมริกาอย่างแท้จริง เป็นไปตามสโลแกนที่ เขาเรียกร้องตอนหาเสียงว่า “America First” การกระทำทุกอย่างของเขาก็น่าจะชอบธรรมอย่างไม่ต้องสงสัย

ประเทศจีนควรเรียนรู้บางอย่างจากการชัยชนะของประธานาธิบดีทรัมป์ โดยไม่ควรมองว่าการที่ ประชาชนชาวสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่หรือแทบจะทั้งหมด เกิดความตื่นตัวต่อประเทศจีนนั้น ถือเป็นศัตรูที่จะ ต่อต้านการผงาดขึ้นของประเทศจีน หรือมองว่า ทั้งสองประเทศอาจเดินไปในทิศทางที่จะเกิดการเผชิญหน้ากัน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ในทางกลับกัน ประเทศจีนควรระมัดระวังนี่คือโอกาสที่ดี เพื่อนำมาศึกษาว่าจะบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาอย่างไรถึงจะเหมาะสม

การผงาดขึ้นเป็นใหญ่ของนายทรัมป์ อาจเกิดขึ้นในโอกาสเวลาที่เหมาะเจาะพอดี ซึ่งที่ผ่านมา ผู้นำทางความคิดของประเทศจีนมักจะได้รับข้อมูลข่าวสารของฝั่งประเทศสหรัฐอเมริกาผ่านผู้นำชนชั้นสูง เท่านั้น ซึ่งก็เหมือนกับบรรดาสื่อมวลชนของสหรัฐอเมริกาและผู้เชี่ยวชาญคลังปัญญาทั้งหลาย ที่มักจะขาด ตอนกับชนชั้นกลางในเมืองและในชนบทของสหรัฐอเมริกาอย่างหนัก ดังนั้น พวกเขามักจะมีท่าทีเหมือนกับ ฮิลลารี คลินตัน ที่ชอบมองว่าผู้ที่สนับสนุนทรัมป์ก็เหมือนกับ “คนชั่วช้าต่ำทราม” หรือมองว่าผู้ที่สนับสนุน ทรัมป์เป็นแค่พวกที่มีการศึกษาดำ หรือเป็นพวกชาตินิยมและผู้ดูหมิ่นเหยียดหยามสตรีเพศ ถ้าหากมองเช่นนี้ จะเป็นการพิจารณาที่ผิดถนัด

ประเทศจีนแค่เพียงส่องกระจกบานนี้ ก็จะเกิดความเข้าใจอย่างดีขึ้นในการเปลี่ยนแปลงของยุโรป และสหรัฐอเมริกา คนจีนมักจะวิจารณ์ในเชิงลบต่อผู้ยึดถือลัทธิโลกาภิวัตน์ว่า เป็นพวกที่ยึดในมาตรฐานคุณค่าที่ เท่ากันหมดทั้งโลก แม้กระทั่งรูปแบบการปกครองก็ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นเช่นนั้นมา โดย ตลอด ประเทศจีนเรียกร้องให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกแสวงหาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพความเป็น จริงของตน ท่านประธานาธิบดีสีจิ้นผิงเคยกล่าวว่า “รองเท้าคูไหนใส่แล้วคับหรือสบายขา ต้องใส่เอง ถึง จะรู้” และวันนี้ประธานาธิบดีทรัมป์คงจะเตรียมให้ประเทศสหรัฐอเมริกาทดลองสวมรองเท้าคูใหม่อีก

หลายๆ คู่ นอกจากนั้น ทรัมป์เน้นย้ำท่าทีที่จะไม่คิดแทรกแซงต่างประเทศ เขาเคยกล่าวไว้ว่า “การที่จะให้ประเทศที่ไม่มีประสบการณ์ประชาธิปไตย และขาดความสนใจตระหนักรู้ในประชาธิปไตย กลายเป็นประเทศประชาธิปไตยแบบยุโรป นั้นเป็นความคิดที่อันตราย” ความคิดเช่นนี้น่าประเทศจีนก็อาจจะเห็นตรงกันอย่างไม่ต้องสงสัย

จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า ทรัมป์จะทุ่มเทความตั้งใจในการแสวงหาผลประโยชน์ชาติของสหรัฐอเมริกา ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างแน่นอน แต่ประเทศจีนก็สมควรที่จะตระหนักและเคารพในเสรีภาพของประชาชนและข้อเรียกร้องของสังคมสหรัฐอเมริกา ที่คำจูงให้ทรัมป์ได้ผงาดขึ้นเป็นประธานาธิบดี ถ้าหากทรัมป์เป็นไปตามที่คาดหวัง สร้างความลำบากให้กับประเทศจีนในด้านการค้า ประเทศจีนก็ควรใช้ความอดกลั้นในระดับหนึ่งอย่างถึงที่สุด การแก้แค้นกันทางการค้าอย่างตาต่อตาฟันต่อฟัน จะส่งผลให้บานปลายกลายเป็นความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ และเมื่อเกิดสภาพเช่นนี้แล้ว ทั้งประเทศจีนและประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้ที่พ่ายแพ้ร่วมกัน

จากเกมผลรวมเป็นศูนย์มาเป็นเกมผลรวมเป็นบวก 从零和博弈到正和博弈

จากผลสำเร็จในการปกครองประเทศของผู้นำประเทศจีน พิสูจน์แล้วว่า ผู้นำจีนมีความเฉลียวฉลาด พวกเขาได้เข้าใจอย่างตระหนักรู้แล้วว่า การแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ภายใต้การนำของประธานาธิบดีทรัมป์ นั้นหมายถึงโอกาสอันดีที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ในพื้นฐานความเป็นจริง ชาวจีนมีอุดมการณ์ที่ค่อนข้างเข้าพวกกับวิสัยทัศน์ของโดนัล ทรัมป์ ประเทศมหาอำนาจที่มีอำนาจอิทธิพลอย่างสมบูรณ์แข็งแกร่ง ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองระบบต่างๆ ในสังคมโลกยุคปัจจุบันนี้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การที่วัฒนธรรมมีความสำคัญในอันดับต้นๆ จะต้องได้รับการยอมรับทั่วไป การปฏิบัติตามกฎกติกาที่เป็นเอกภาพในสังคมสากลจะต้องไม่อยู่เหนือกว่าอำนาจอิทธิพลของรัฐและความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานของแต่ละประเทศ นอกจากนั้น เมื่อการทูตทวิภาคีเกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้น องค์กรพหุภาคีไม่ควรถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกดดันหรือกีดขวางการติดต่อกันระหว่างสองฝ่าย คำพูดข้างต้นนี้ ไม่ว่าจะออกจากปากของคุณทรัมป์หรือของคุณสีจิ้นผิงก็แล้วแต่ ล้วนไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกประหลาดใจแต่อย่างใด

ในแง่ของสภาพความเป็นจริง มีนโยบายหลายด้านที่สามารถทำให้ประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาเกิดความสัมพันธ์แบบชนะทั้งคู่ หรือ Win-Win รวมถึงข้อริเริ่มที่สำคัญที่ท่านประธานาธิบดีทรัมป์ได้เสนอขึ้นมา คือการฟื้นฟูสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาขึ้นมาใหม่ ซึ่งขณะนี้ค่อนข้างจะดูเก่าเขลอะเขลอะเต็มทน ทรัมป์ให้คำมั่นสัญญาว่า จะทุ่มงบประมาณ 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อดำเนินการในประเด็นนี้

ซึ่งอาจจะยังไม่เพียงพอด้วย นี่ถือเป็นการตั้งเป้าหมายอย่างชาญฉลาด หนทางที่จะทำให้เกิดความสำเร็จคือ การสร้างตำแหน่งงานใหม่ สร้างถนนหนทางหรือยกระดับเส้นทางจราจรขึ้นมาใหม่ พัฒนาท่าอากาศยานและ เขื่อน ซึ่งเป็นสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน อันจะเป็นการสูบฉีดพลังชีวิตใหม่ให้กับภาคเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา แต่เมื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติจริง ย่อมจะเกิดปัญหาข้อจำกัดด้านการเงินการคลังและกำลังการผลิตภาค อุตสาหกรรมที่อาจไม่เพียงพอ ทำทนายรัฐบาลในการดำเนินโครงการฟื้นฟูต่างๆ

สำหรับประเทศจีน การพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานและการก่อสร้างนั้น ถือว่าเป็นขีด ความสามารถที่เป็นจุดเด่น ซึ่งท่านประธานาธิบดีทรัมป์รู้ดีในเรื่องนี้ ระหว่างที่ท่านหาเสียงก่อนเลือกตั้ง เคยพูดถึงและเน้นย้ำขีดความสามารถของประเทศจีนในการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน ขณะที่เขาหาเสียง ยังโอดครวญด้วยน้ำเสียงแหลมปรี๊ดว่า สิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อนำมาเทียบกับ ประเทศจีน คงจะล่าช้ามาในระดับโลกที่สาม ประเทศจีนสามารถไปช่วยสหรัฐอเมริกาได้ ในการใช้จุดเด่น ของตน หรืออีกแง่หนึ่ง ประเทศจีนสามารถเชิญประเทศสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมเป็นภาคีประเทศสมาชิกของเอช นาการเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย (AIIB) เพื่อให้การสนับสนุนด้านกำลังการผลิต ภาคอุตสาหกรรมให้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็วและด้วยเงื่อนไขที่ดีเป็นพิเศษ ซึ่งน่าจะเป็น ประโยชน์ต่อประเทศจีนอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศจีนก็ยังมีปัญหาเงินทุนและกำลังการผลิตที่ล้นเหลือ แต่สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาในฐานะที่เป็นประเทศคู่ค้าและภาคีความร่วมมือ น่าจะเปิดโอกาสให้ประเทศ จีนได้แสดงฝีมือใช้ศักยภาพที่ล้นเหลือของตนในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเต็มที่

ในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ ประเทศจีนและประเทศสหรัฐอเมริกาล้วนมีผลประโยชน์ร่วมที่ทับซ้อนกันอย่าง มหาศาล ทั้งประธานาธิบดีทรัมป์และประเทศจีนล้วนตระหนักดีว่า ผู้แสดงบทบาทที่ไม่ใช่รัฐได้สร้างภัยคุกคาม สันติภาพโลกอย่างใหญ่หลวง บาดแผลใหญ่ที่เกิดจากการทำร้ายของลัทธิโลกาภิวัตน์ที่มีต่อประเทศชาติ คือการ บั่นทอนอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยเฉพาะปัญหาลัทธิก่อการร้ายได้ยกระดับทวีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อ ทั่วโลกอย่างหนักในทุกวันนี้ โลกาภิวัตน์ได้ทำให้พรมแดนประเทศถูกสลายบทบาท ปิบัติอำนาจรัฐ และไม่มี การหาเครื่องมืออื่นที่มีประสิทธิภาพมาทดแทน อันจะส่งผลให้ทั่วโลกเผชิญกับอันตรายเพิ่มมากขึ้น ในหลายปี ที่ผ่านมามีเหล่าผู้เสื่อมใสในลัทธิโลกาภิวัตน์ ได้ตำหนิว่ากล่าวประเทศจีนที่ยึดในอำนาจอธิปไตยของรัฐอย่างแข็ง ชันเกินไปโดยไม่ดูกาลเทศะ แต่ในด้านการปกป้องสิทธิมนุษยชนของประชาชนจีนและการรักษาผลประโยชน์ ของชาตินั้น ประเทศจีนเหมือนจะทำได้ดีกว่า ในด้านนี้ ประเทศจีนและประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำ ของประธานาธิบดีทรัมป์ น่าจะสามารถค้นพบโอกาสใหม่ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้

ถึงแม้ว่าในภาคส่วนการค้าระหว่างประเทศ ประเทศจีนและสหรัฐอเมริกายังไม่ถึงกับเผชิญหน้าหรือ เป็นปฏิปักษ์กันอย่างสมบูรณ์ แต่ผู้นำด้านโลกาภิวัตน์ของโลก มักจะท่องบทที่นำมากล่าวอ้างเป็นประจำคือ “การนำเอาการเปิดการค้าเสรี กับความสัมพันธ์ด้านการค้ากับแบบอนุรักษนิยม มากกล่าวว่ามีความสัมพันธ์ แบบต่อด้านกัน จะมีฝ่ายหนึ่งก็ต้องไม่มีอีกฝ่ายหนึ่ง แต่สำหรับผู้ที่ยินยอมหลบเลี่ยงมาตรฐานที่เป็นเอกภาพกันทั่ว

โลกนั้น ล้วนอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกยึดเยียดข้อหาว่าเป็นผู้นิยมลัทธิปกป้องทางการค้า (การอธิบายด้วยหลักตรรกะเช่นนี้ ประเทศจีนก็มักจะถูกวิจารณ์ว่าเป็นประเทศที่มุ่งแต่การปกป้องทางการค้าของตน) แต่แล้วการอธิบายแจ่มแจ้งเรื่องเล่าในแบบฉบับของผู้นิยมลัทธิโลกาภิวัตน์ รวมถึงการเล่าเรื่องแบบทวิลักษณะที่ตรงข้าม ล้วนไม่มีเหตุผลที่น่าเชื่อถืออย่างแท้จริง การกระตุ้นการค้าระหว่างประเทศกับการปกป้องสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของประเทศของตนเอง สามารถดำเนินการแบบคู่ขนานกันได้ ซึ่งไม่ถือว่าขัดแย้งกันในตัว ยกตัวอย่างเช่น ประเทศจีนเสนอแนะให้ขยายความสัมพันธ์ด้านการค้าในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งก็คือการเจรจาทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างด้านเศรษฐกิจและเงื่อนไขทางการเมืองที่แตกต่างกันในประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก จึงมีการแยกแยะมาตรการในการรับมือกับข้อกำหนดภาษีศุลกากรและมาตรฐานในวงการสายอาชีพต่างๆ ของประเทศ

ในทางกลับกัน การขับเคลื่อน “ข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคแปซิฟิก”(TPP) ในยุคของบารัค โอบามา เป็นการขับเคลื่อนให้ใช้กฎกติกาชุดหนึ่งที่เป็นมาตรฐานเชิงเดียว โดยไม่คำนึงถึงระยะของการพัฒนาของประเทศต่างๆ ซึ่งมีข้อเรียกร้องที่พิเศษในภาคส่วนการค้าที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ดูแล้วรู้สึกแย้งกันอย่างน่าขันก็คือ ชาวอเมริกามากมายกลับมองว่าข้อตกลงนี้ช่างไม่เหมาะกับสภาพบ้านเมืองของประเทศเลย เมื่อประเทศจีนมีการปรับโครงสร้างภาคเศรษฐกิจ ลดการพึ่งพาการส่งออก อุปสงค์การบริโภคภายในเริ่มกระเตื้องขึ้น ทำให้เกิดธุรกิจบริการชั้นนำที่มีมูลค่าเพิ่มค่อนข้างสูงเริ่มเกิดขึ้น ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กำลังมุ่งแสวงหาฟื้นฟูแนวทางสร้างสรรค์กำลังการผลิตขึ้นมาใหม่ ประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาน่าจะสามารถขยายแนวทางการร่วมมือด้านการค้าให้กว้างใหญ่ขึ้นกว่าปัจจุบัน

สุดท้าย ท่านประธานาธิบดีทรัมป์เกิดความเข้าใจด้วยจิตใจสำนึกขึ้นมาว่า สิ่งที่น่าทึ่งของการดำเนินประวัติศาสตร์ นายพล เคนเนดี ได้กล่าวไว้ว่า “จักรวรรดิขยายตัวเกินกำลัง” เป็นปรากฏการณ์ที่จะส่งผลเสียต่อประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้นำทางความคิดในสังคมมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะปั้นโลกใหม่ขึ้นตามต้นแบบของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเองและทั่วโลกต้องจ่ายด้วยราคาแพง ประชากรชาวสหรัฐอเมริกามีไม่ถึง 5% ของประชากรทั่วโลก มีมูลค่า GDP คิดเป็น 20% ของทั่วโลก และมีค่าใช้จ่ายด้านการทหารคิดเป็น 40% ของยอดค่าใช้จ่ายภาคการทหารทั้งหมดของทั่วโลก (ในบางปีหรือบางเดือน ตัวเลขค่าใช้จ่ายด้านการทหารเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วน 50% ของทั่วโลก)

นายทรัมป์กล่าวว่า ต้องการยับยั้งลดทอนแนวคิดแทรกแซงนิยม ผู้นำด้านโลกาภิวัตน์จึงช่วงกันยึดยึดหมวกใบใหม่ให้เขาว่าเป็นพวก “โดดเดี่ยวนิยม” แต่ในความเป็นจริง พวกเขาได้สร้างภาวะสองขั้วสุดโต่งในอำนาจการเจรจาต่อรองด้วยหลักโลกาภิวัตน์ นั่นคือ ด้านหนึ่งยังคงยึดมั่นว่าจะคงซึ่มีมือต่อการปกครองของประเทศอื่นๆ ต่อไป และอีกด้านหนึ่งคือการหลุดพ้นออกจากกิจการสากลอย่างสิ้นเชิง แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ระหว่างสองขั้วยังมีพื้นที่เวทีอีกกว้างที่จะสามารถแสดงบทบาทกำกับดูแล

ได้ในระดับที่สำคัญ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาควรให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังและสร้างอิทธิพลต่อกิจการในเอเชียกลาง แต่สหรัฐอเมริกาก็ต้องหยุดยั้งพฤติกรรมเข้าแทรกแซงการเปลี่ยนอำนาจรัฐหรือกระบวนการสร้างชาติขึ้นมาใหม่ในภูมิภาคนี้

การที่กระตุ้นให้โดนัลด์ ทรัมป์กระโดดออกมาจากโซ่ตรวนแห่งอุดมการณ์นี้ได้ จะสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศจีน ในฐานะที่เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของโลก ประเทศจีนมีภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลปกป้องเสถียรภาพความมั่นคงของทั่วโลก ถ้าหากจะทำให้สิ่งนี้เป็นจริงตามที่คาดหวัง ประเทศจีนสามารถดำเนินการแบบเดียวกับที่ปฏิบัติต่อประเทศฟิลิปปินส์ ในการช่วยผ่อนปรนความความตึงเครียดด้านความสัมพันธ์ทวิภาคี พร้อมทั้งปรับท่าทีภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในการกระตุ้นให้เกิดสันติภาพในพื้นที่ นอกจากนี้ ประเทศจีนกำลังกลายเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมันดิบจากเอเชียกลางมากที่สุด ภายในระยะเวลาที่ผ่านมาอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ความมีเสถียรภาพมั่นคงในพื้นที่นี้ จะสอดคล้องกับผลประโยชน์ระยะยาวของประเทศจีนด้วย ซึ่งประเทศจีนสามารถพิจารณาเข้ามาช่วยสหรัฐอเมริกาในการแบ่งเบาภาระการบริหารจัดการภารกิจการงานในภูมิภาคเอเชียกลางได้

การสร้างสรรค์ระเบียบกติกาใหม่ของโลก

营造世界新秩序

ชัยชนะของโดนัลด์ ทรัมป์ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นั้น ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่เกิดขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของสหรัฐอเมริกา ซึ่งชนชั้นนำปล่อยปะละเลยมานาน ด้วยการขับเคลื่อนของพลังเหล่านี้ ประเทศสหรัฐอเมริกากับทั่วโลกกำลังจะแยก “รางรถไฟ” ออกจากกัน ซึ่งเคยมีการวางทิศทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมานานถึง 25 ปีตามแรงเฉื่อยที่ฉุดลากกันก่อนหน้านี้ ประเทศสหรัฐอเมริกาจะเดินไปบนหนทางใหม่ ซึ่งผู้นำประเทศจีนได้มองเห็นประเด็นความเป็นจริงนี้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งได้มีปฏิริยาโต้ตอบในทางที่เกี่ยวข้องกัน จะเป็นประเด็นที่สำคัญมาก ถ้าหากประเทศจีนเดินหมากผิดพลาดเพียงแค่ก้าวเดียว อาจส่งผลให้เกิดสงครามการค้า ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์และแม้กระทั่งการกระทบกระทั่งกันด้านการทหาร อาจเป็นเพศภัยที่ไล่ตามๆ กันมา แต่ที่น่าเศร้าก็คือ กบฏคอกของทิวซิดีสที่เป็นเรื่องราวอมตะนรินทร์กาลกำลังจะปรากฏขึ้นมาใหม่ ประเทศใหม่ที่กำลังผงาดขึ้น กระตุ้นให้ประเทศใหญ่ที่มีอยู่เดิมเกิดความระแวง ภาวะความตึงเครียดส่งผลให้บ้านปลายจนกลายเป็นสงคราม ประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มที่จะแสดงท่าทีปกป้องผลประโยชน์ของตนเองให้มีความสำคัญเร่งด่วนเป็นอันดับที่หนึ่งบนเวทีภารกิจโลก ซึ่งมีความสมเหตุสมผลอย่างเป็นธรรมชาติ และในสิ่งนี้ ประเทศจีนรู้ตัวอย่างชัดเจนมากกว่าประเทศอื่นๆ ขณะเดียวกันประเทศจีนก็เป็นประเทศเดียวที่มีศักยภาพพอที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งเสริมให้ประธานาธิบดีทรัมป์ต้องปรับเปลี่ยนแนวนโยบายของรัฐ รับมือปัญหาเร่งด่วนในปัจจุบัน การตายจากไปของโลกาภิวัตน์ ไม่ได้หมายถึงกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่มีนัยสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นต้องถึงคราวสิ้นสุด แต่ในทางกลับกัน เนื่องจากวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและภาคเศรษฐกิจยังคงแนวโน้มระยะยาวต่อไป การ

เชื่อมโยงระหว่างกันของประเทศต่างๆ อาจมีการขยายขอบข่ายเพิ่มมากขึ้น นั้นหมายความว่า โลกมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการกำกับดูแลด้วยระเบียบกติการ่วมที่มีความรัดกุมกว่าปัจจุบันมากกว่าในยุคใดๆ แต่ในยุคสมัยใหม่ การกำกับดูแลทั่วโลกด้วยระเบียบกติกาแห่งยุคสมัยใหม่ จะต้องแยกให้พ้นจากการเล่าเรื่องในแบบฉบับของโลกาภิวัตน์

โลกต้องการระเบียบใหม่ ระเบียบใหม่ชุดนี้ย่อมไม่ใช่เป็นการสร้างขึ้นบนรอยแตกแยกแห่งอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคศตวรรษที่ 20 อย่างแน่นอน และจำเป็นต้องละทิ้ง “ทฤษฎีจุดจบของประวัติศาสตร์และมนุษย์คนสุดท้าย” (The End of History and the Last Man) แต่เป็นกฎกติกาที่ให้ความเคารพต่อความแตกต่างและความหลากหลายระหว่างรัฐกับรัฐ เคารพในอำนาจอธิปไตยของรัฐ และความสำคัญของวัฒนธรรมอันเป็นองค์ประกอบหลักของสังคม ทุกประเทศทั่วโลกสามารถสร้างสรรค์ความร่วมมืออย่างอิสระได้ด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและประเทศของตน แต่ไม่ใช่เป็นการตั้งมาตรฐานเชิงเดียวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในการกำกับดูแลทั่วโลก มีเพียงประเทศชาติที่มีอำนาจอธิปไตยอย่างเข้มแข็งเท่านั้น จึงจะเกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งในเวลาที่เหมาะสมเพื่อปกป้องรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโลก ประเทศชาติอาจปรับกรอบขอบเขตอำนาจอธิปไตยของตนได้

ถ้าหากเราคาดหวังว่า ศตวรรษที่ 21 จะเป็นศตวรรษแห่งความเจริญรุ่งเรืองที่มีสันติภาพ ประเทศจีนก็สมควรร่วมมือกับประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีทรัมป์ ในการบุกเบิกพัฒนาอนาคตข้างหน้า ถึงแม้ว่าการแข่งขันระหว่างสองชาติมหาอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่สำหรับวันนี้โลกทัศน์ของประเทศจีนและประเทศสหรัฐอเมริกาเหมือนจะเกิดเงาทบซ้อนกันมากอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทั้งสองประเทศมีความเป็นไปได้สูงที่จะร่วมสร้างความเหมือนในใหญ่และสงวนจุดต่างเล็กซึ่งกันและกัน ผู้นำประเทศจีนควรที่จะหันมาสนใจปาฐกถาสำคัญของประธานาธิบดีทรัมป์เรื่องนโยบายต่างประเทศ ซึ่งประกาศออกมาในเดือนเมษายนปีนี้ ท่านกล่าวว่า “เราคาดหวังอย่างสูงที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศรัสเซียและประเทศจีน แม้เราจะมีความคิดแตกแยกอย่างหนักกับทั้งสองประเทศนี้ ก็ต้องพึงระมัดระวัง แต่พวกเขาที่จริงแล้วคงจะไม่ถึงกับเป็นศัตรูของสหรัฐอเมริกา เราควรที่จะแสวงหาจุดร่วมบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน”

ปัจจุบัน ผู้คนมากมายมีท่าทีมองโลกค่อนข้างเชิงลบ ประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลกรู้สึกจะมีมิติที่ไม่มีแสงสว่างเลยในสายตาของพวกเขา อนาคตเต็มไปด้วยภัยอันตรายอย่างหนักหนา ดังนั้นควรหันมามองโลกในแง่บวกให้มาก ซึ่งจะมีคุณค่ามากกว่า ประเทศจีนไม่มีความประสงค์ที่จะแย่งชิงความเป็นผู้นำโลกแทนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพียงแต่ต้องการแสวงหาฐานะความเป็นผู้นำในภูมิภาคที่อยู่รอบๆ ประเทศจีนเท่านั้น ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาก็ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ฟื้นฟูตนเองขึ้นมาใหม่ ถ้าหากทั้งสองฝ่ายใช้ภูมิปัญญาและจิตวิญญาณแห่งรู้แจ้งเห็นจริง ให้อภัยและโอนอ่อนซึ่งกันและกัน ร่วมกันสานฝันให้

บรรลุป้าหมายเหล่านี้ อาจสามารถร่วมกันสร้างสรรค์ความเข้าใจตรงกันใหม่ในการกำกับดูแลระเบียบสังคม
โลก อันจะขับเคลื่อนทั่วโลกไปสู่โลกใหม่ที่มีเสถียรภาพมั่นคงกว่าปัจจุบัน

ลัทธิโลกาภิวัตน์ได้ฆ่าตัวตายไปแล้ว ระเบียบโลกแบบใหม่กำลังถือกำเนิดขึ้นมา ขอให้เราร่วมกัน
ก้าวเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ก็แล้วกัน